ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ — ОЛИЙ БАХТ

OZBEKISTON KASABA UYUSHMALARI FEDERATSIYASI · FEDERATION OF TRADE UNIONS OF UZBEKISTAN

ИШОНЧ

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

17 Март, сешанба 1998 йил №31 (533)

Сешанба, пайшанба ва шанба кунлари чиқади

УШБУ СОНДА:

2-бетда
ИСЛОҲОТЛАРНИ ЧУҚУРЛАШТИРИШ ЮКСАЛИШ ОМИЛИ

3-бетда
ҲУҚУҚШУНОС ҲУЗУРИДА

4-бетда
АСРИМИЗ «АЖДАҲОСИ»

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИДАГИ ДОЛЗАРБ ВАЗИФАЛАР

Ўзбекистон қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигида ўтказилган сим орқали кенгашда плёнка остига чигит экиш, техника ремонти ҳамда далаларни экишга тайёрлаш борасида жойларда олиб борилаётган ишлар муҳокама этилди. Унда тегишли вазирлик, корпорация ва уюшмалар раҳбарлари, Қорақалпоғис тон Республикаси Вазирлар Кенгаши раиси, вилоят ҳокимлари, туман ҳокимлари, айрим хўжалик раҳбарлари иштирок этдилар.

Кенгашни Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари, қишлоқ ва сув хўжалиги вазири И.Жўрабеков бошқарди.

Кенгашда таъкидланганидек, Қорақалпоғистон Республикаси, Сирдарё, Қашқадарё, Тошкент, Сурхондарё ва Навоий вилоятларининг айрим хўжаликларида баҳорги дала ишлари талаб даражасида эмас.

Экиш мавсумида йўл қўйилган камчиликлар натижасида 1997 йилда кўпчилик туман ва хўжаликлар пахта, бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш режаларини уддалай олмадилар.

Ўтган йили республикамизда чигитни плёнка остига экиш усули янада оммалашди. Қатор туманларда чигит плёнка остига экилиб, 50 центнергача ҳосил кўтаришга эришилди. Айни вақтда айрим туман ва хўжаликлар раҳбарлари пахтачиликдаги бу илғор усулга юзаки ёндошмоқдалар, чигитни плёнка остига экиш технологиясини бузмоқдалар.

Қишлоқ хўжалик экинларини қисқа муддатларда ва сифатли экиш зарур техниканинг тайёрлигига боғлиқ. Аммо Сирдарё, Жиззах, Тошкент вилоятлари ва Қорақалпоғистон Республикасининг кўпчилик хўжаликларида трактор ва бошқа техник воситаларнинг 35-40 фоизи, Навоий, Қашқадарё ва Сухондарё вилоятларида эса 15-20 фоизи мавсумга шай, холос.

Чигитни плёнка остига экиш муддати келган бўлса-да, Навоий, Наманган, Фарғона ҳамда Тошкент вилоятларининг хўжаликлари шу вақтга қадар керакли миқдорда плёнка ва сеялка билан таъминланмаган. Сурхондарё вилоятида эҳтиёжга яраша плёнка келтирилмаган.

Ер майдонларини ижарага беришда қонунбузарлик, ундан унумсиз фойдаланиш, уни талон-тарож қилиш ҳоллари ҳамон учрамоқда. Айниқса, фермерларга нисбатан нотўғри муносабат оқибатида бир неча фермер хўжалиги ўз фаолиятини тугатишга мажбур бўлган.

Кенгашда қишлоқ ва сув хўжалиги вазирининг биринчи ўринбосари И.Бобожонов қишлоқда иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш борасида амалга оширилиши лозим бўлган долзарб вазифалар ҳақида сўзлади. Жумладан, экиш мавсумида ўтган йилги хатоларни такрорламаслик, бунинг учун барча техника ва ускуналар таъмирини зудлик билан тугаллаш чигитни ялпи экишга киришишда муҳим аҳамият касб этажагини таъкидлади. Вилоят ҳокимлари муҳокама этилаётган масала юзасидан ахборот бердилар.

Кенгашда чигитни плёнка остига экиш усулини янада оммалаштириш зарурлигига эътибор қаратилди. Техника таъмирини қисқа муддатларда тугаллаш ва чигитни ўз вақтида сифатли экиб олиш лозимлиги уқтирилди. Бу борада масъулиятсизлик ва ўзибўларчиликка йўл қўйган раҳбарлар қаттиқ огоҳлантирилди. Мамлакат бўйича чигитни плёнка остига экишни 15 апрелгача, чигитни ялписига экишни эса 25 апрелгача тугаллаш лозимлиги таъкидланди.

Кенгашда Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Т.Алимов, Президентнинг давлат маслаҳатчиси - Назорат инспекцияси раҳбари Ғ.Барноев, Бош вазир ўринбосарлари Б.Ҳамидов, М.Усмонов, Қ.Ҳаққулов қатнашди.

П.Нишонов,
ЎзА мухбири.

Ташаббус-97»

ҒОЛИБЛАР АНИҚЛАНДИ

Тошкентдаги темир йўлчилар маданият саройида Ўзбекистон Республикаси Президенти соврини учун «Энг яхши тадбиркор», «Энг яхши фермер» ва «Энг яхши ҳунарманд»ларнинг «Ташаббус- 97» танлови якунланди. Танлов мамлакатимизда энг яхши тадбиркорларн аниқлаш ва уларнинг тажрибасини оммалаштириш, харидоргир маҳсулотлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш, тадбиркорларнин касб маҳорати, билимлари даражасини оширишга ёрдам бериш мақсадида ўтказилди.

Танловда ўтган йил якуни бўйича энг яхши натижаларга эришган кичик ва ўрта корхона, фермерлар, тадбиркорлар, ижарачилар, косиблар ва халқ ҳунармандлари ҳамда Ўзбекистонда мулкдорлар синфини шакллантириш муаммоларини энг яхши ёритган оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Республика давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб- қувватлаш давлат қўмитаси, Ўзбекистон товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси, Хусусий тадбиркорлик ва кичик бизнесни қўллаб-қувватлаш Фонди /«Бизнес-Фонд»/, Ўзбекистон шахсий томорқа ва деҳқон /фермер/ хўжаликлари уюшмаси каби ташкилотлар мазкур танловнинг таъсисчилари бўлди.

Якунловчи танловда шу йилнинг февраль ойида Қорақалпоғистон Республикаси, туман /шаҳар/ ва вилоят босқичларида ўтказилган танловда ғолиб чиққан 41 нафарга яқин тадбиркор, фермер ва ҳунарманд қатнашди.

Ўзбекистон Бош вазирининг ўринбосари, республика давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси раиси В.Чжен «Ташаббус - 97» танлови ғолибларини табриклади.

Шундан кейин республика танлови ғолибларининг номлари эълон қилинди. Танлов ҳайъатининг қарорига кўра Бухородаги «Совға зардўзлик марказининг раҳбари Бахшилло Жумаев «Энг яхши ҳунарманд», Фарғона туманидаги «Чорвадор» фермер хўжалигининг вакили Шукурмирзо Аҳмедов «Энг яхши фермер» ва Сурхондарё вилоятининг Денов туманидаги «Гулнора» хусусий фирмасидан Гулчеҳра Ҳайдарова «Энг яхши тадбиркор» деб топилди.

Танлов ғолибларига тантанали вазиятда Ўзбекистон Республикаси Президентининг совринлари - Бахшилло Жумаевга «Тико» енгил автомашинаси, Шукурмирзо Аҳмедовга «Дамас», Гулчеҳра Ҳайдаровага «Нексия» автомашинаси топширилди. Иккинчи ва учинчи ўринни эгаллаганларга ташкилотчи ва ҳомийлар томонидан таъсис этилган қимматбаҳо совринлар берилди.

Ташаббус-97» танлови қатнашчилари Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, туман /шаҳар/ тадбиркорлари, фермерлари ҳамда ҳунармандлари маҳсулотлари кўргазмасини кўздан кечирди.

Кўргазма очилиши маросимида Ўзбекистон Бош вазирининг ўринбосари М.Усмонов қатнашди.

Т.БОТИРБЕКОВ,
ЎзА мухбири.

ЕТТИ ИҚЛИМ НАФАСИ

Косово пойтахти Приштинада серб полицияси қўлидан ҳалок бўлган албанлар хотирасига бағишланган намойиш бўлиб ўтди. Унда 10 мингдан зиёд Косово албанлари иштирок этди. Косово раҳбари Иброҳим Руговaнинг баёнотига кўра, 22 март куни Приштинада маҳаллий ҳокимият идораларига сайловлар бўлиб ўтади.

***

Россия президенти Борис Ельцин қаттиқ шамоллашдан азият чекмоқда. Хаста президент Москва яқинидаги Горки қароргоҳида даволанмоқда.

***

Францияда маҳаллий ҳокимият идоралари учун сайловлар бўлиб ўтди. Унда мамлакатнинг 26 маъмурий минтақасидан 18 минг номзод иштирок этди. Энг кўп овоз олган мухолифатдаги Миллий фронт ҳаракати раҳбари Жан-Мари Лепен ҳозирча ғолиблик қилмоқда.

***

Афғонистоннинг Мозори Шариф шаҳри яқинида афғон ҳукуматига қарашли генерал Дўстум армияси ҳамда Ислом бирлиги партияси кўшини ўртасида қақшатгич жанглар кетмоқда. Ҳар икки кўшин «Толибон» ҳаракатига қарши бўлиб, улар ўртасидаги ўзаро келишмовчилик Мозори Шарифни қўлга олиш вақтида юзага келган эди.

***

Бирлашган Араб Амирликлари пойтахти Абу-Дабида жаҳондаги энг йирик қурол-яроғ савдо-кўргазмаси очилди. Унда дунёнинг 30 дан ортиқ давлатларидаги 220 қурол ишлаб чиқарувчи заводларнинг маҳсулотлари намойиш этилмоқда. Қурол яроғларга асосан Яқин ва Ўрта Шарқ мамлакатлари харидор бўлмоқда.

***

Белоруссияда мухолиф партияларнинг норозилик намойиши бўлиб ўтди. Намойишчилар Белоруссия Конституциясига ўзгартиришлар киритишга қарши чиқдилар. Бу ўзгартиришларга кўра, президент Лукашенконинг ваколатлари янада кенгайтирилиши керак.

***

Жазоирда сўнгги икки кун ичида террорчилар қўлидан 10 га яқин киши ҳалок бўлди. Сўнгги бир ҳафта давомида эса ислом фундаменталистлари 40 дан зиёд тинч аҳолини ўлдирган. Жазоир хавфсизлик хизмати террорчиларни қидирув ишлари билан шуғулланмоқда.

Жаҳон ахборот агентликлари хабарлари асосида.

НАВРЎЗ ОЛАМНИ СОЗ АЙЛАР

Ўлкамизга бутун гўзаллигини кўз-кўз қилиб, фасллар келинчаги баҳор кириб келди. Илиқ март қуёши қиш уйқусида ётган бутун табиатга улуғворлик, беқиёс чирой бахш этмоқда. Оппоқ қор билан қопланган баланд тоғлар этагидаги қир-адирлар яшил либосга бурканган. Илк баҳор чечаклари майин шабадада аста тебранади. Боғларда, экиш майдонларида иш аллақачон қизиб кетган. Тракторларнинг овози олислардан қулоққа чалинади. Деҳқон эл-юрт ғамида, ерга барака уруғи қадамоқда. У кўкламнинг ҳар соати, куни ҳосилнинг тақдирини ҳал қилишини яхши билади. Шарқ халқлари қадимдан баҳорни гўзаллик байрами сифатида ўзгача қувонч ва тайёргарлик билан кутиб оладилар. наврўзда халқ сайиллари ўтказиш, бир-бирини қутлаш, кўклам таомлари пишириш бизга қадимдан одат бўлиб қолган. Наврўз байрами йилдан-йилга янгича анъаналар билан бойиб бормоқда. Хуллас, серқуёш диёримизга кишиларга олам-олам қувонч бахш этиб Наврўзи олам кириб келди.

Келди Наврўз айланиб оламни соз
айлар яна,
Олам аҳлин ҳам яшартиб сарафроз
айлар яна.
Борди-келди, элимизда тўю-зиёфат
бошланиб,
Меҳрибонлик авж олиб меҳмоннавоз
айлар яна.

Дарҳақиқат, сизни ва бизни, йигит ва қизни, ёшу кексани, хуллас, барча ҳазрати инсонни навқиронлик, гўзаллик ва меҳнат шодиёнаси - Наврўзи олам

(Давоми 3-бетда)

ТАЛАБАЛАР НАВРЎЗГА ПЕШВОЗ

Шу йили 14 март куни республикада биринчилар қаторида талабалар шаҳарчасида талабалар Наврўз - умумхалқ байрами кенг нишонланди. Шу муносабат билан дастурхонга ўзбек миллий таомлари сумалак ва бошқа Наврўз таомлари тортилди. Баҳор тароналари, қувноқ куй-қўшиқлар янграб, талабалар қалбига олам-олам қувонч бағишлади.

Моҳигул СУВОНОВА.

РЕСПУБЛИКА БИРЖАЛАРИДА

Республика Кўчмас мулк биржасида бўлиб ўтган савдоларда 111 та иншоотлар сотилди. Уларнинг сотилиш ҳажми 17362,8 минг сўмни ташкил этди. Шу жараёнда Наманган вилояти бўлими пешқадамлик қилмоқда. Шу бўлимда 48 та кўчмас мулк иншооти 1479,0 минг сўмга сотилди. Фермер хўжаликлари ва меросга қоладиган ер участкаларига бўлган талаб кундан-кунга ошиб бормоқда. Бир ҳафтада 39 та ер участкасининг сотилиши фикримизнинг далили бўлмоқда. Сотув пуллари бўйича Тошкент вилоят бўлими ҳам олдинги ўринларда бормоқда. Бу ерда ҳам 8748,0 минг сўмлик иншоотлар сотилган.

Республика кўчмас мулк биржаси ва унинг бўлимларида бошланғич нархга нисбатан сотилиш баҳоси - 1,49 марта юқори бўлди.

***

«Ўзбекистон» номли республика кўп тармоқли деҳқончилик саноати биржасида бўлиб ўтган ким ошди савдосига 2,5 миллиард сўм ва 4,7 миллион доллар ҳажмида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари, техникалари, жиҳозлари, кичик - технологиялар ва қурилиш материаллари, ҳамда махсус тикилган кийим-бошлар қўйилди. Биржа савдосида 218 миллион сўмлик 27 та битим имзоланди. Шундан 26 таси хорижлик ҳамкорлар билан тузилди. Шуни қайд қилиш керакки кичик ва ўрта тадбиркорлар ишлаб чиқарган маҳсулотларга ҳам талаб ошиб бормоқда.

***

«Тошкент» номли республика қимматли қоғозлар биржасида бўлиб ўтган савдоларда 10 та ҳиссадор жамиятлар қатнашди. Улар ўзларининг акцияларини сотиб, 4,8 миллион сўмлик маблағга эга бўлдилар. Савдо давомида энг юқори самарадорликка Тошкент шаҳар «матлуботчи» ҳиссадор жамияти эришди. Улар ҳам 1,3 миллион сўмлик - 2,6 мингта акцияларини сотилишига эришдилар. Савдо жараёнида 18 та брокерлик идоралари яхши фаолият кўрсатдилар. Йил бошидан эса 106 та ҳиссадор жамиятлар томонидан 2115 та битим тузилди ва уларнинг ҳажми 384,6 миллион сўмни ташкил этади.

«Ишонч» мақолалари изидан

«ҚАЧОН БЎЛАР ГАЗИМИЗ»

«Ишонч» газетасида чоп этилган «Қачон бўлар газимиз» сарлавҳали мақолани текшириб чиқди.

Илончи қишлоғини газлаштириш учун «Ўзгазлойиҳа» олийгоҳининг Жиззах вилоят бўлимида лойиҳа-смета ҳужжатлари 1997 йил февраль ойида, 1997 йил режасига киритилган иншоотлар эса 1996 йил сентябрь-декабрь ойларида таҳлил этилиб тасдиқланган. Шунга биноан қишлоқда газ тармоғи тортилиши 1997 йил режасига киритилмаган. Қишлоқдаги аҳоли хонадонларига ўрта ва паст босимли газ тармоғи тортиш учун аввало юқори босимли газ тармоғидан келаётган табиий газни ўрта босимга айлантириш учун Автомат газ тақсимлаш станцияси (АГРС) қурилиши лозим. Бу газ тақсимлаш станцияси ускуналари келтирилиб қурилиш ишлари бошланган ва 1998 йил қурилишни тугатиш режалаштирилган. Буюртмачи Жиззах вилояти ҳокимлиги капитал қурилиш бошқармаси, АГРС қурилмаси шу йилнинг биринчи ярмида тугатилгач қишлоқда 1,5 км ўрта босимли газ тармоғи қурилиши бошланди.

С.ЭШБОЕВ,
Фориш тумани ҳокими.

ЎЗБЕКИСТОН ИСЛОҲОТЛАРИНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ ЙЎЛИДА

Жаҳондаги халқаро муассасалардан бири — Евросиё жамғармаси Ўзбекистон Республикасида туб иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштиришга ўз ҳиссасини қўшиб келмоқда. 1993 йилда Америка Қўшма Штатларининг Халқаро Тараққиёт Агентлиги иштирокида тузилган ушбу жамғарма Тошкентда ўз ваколатхонасини очган. Евросиё жамғармаси Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги республикаларида иқтисодий ислоҳотлар, молия тизимини такомиллаштириш, хусусий бизнесни ривожлантириш соҳалари учун махсус грантлар ажратади.

Ўзбекистонда ана шу жамғарманинг жойлардаги маҳаллий ҳокимият органларини ривожлантириш бўйича лойиҳалар танлови ўтказилди. Яқинда Тошкентда танлов якунларига бағишланган тантанали маросим бўлиб ўтди.

Маросимда Ўзбекистонда ўтказилган лойиҳалар танловининг ғолиблари эълон қилинди. Ғолиблар орасида юртимизнинг Самарқанд вилояти ҳокимияти ахборот-таҳлил маркази, Наманган вилоятининг кадрларни қайта тайёрлаш маркази, Фарғона вилояти ҳокимиятининг фан ва техника маркази, Қорақалпоғистондаги меҳнат, бандлик ва ижтимоий таъминот муаммолари маркази, жаъми 8 та маҳаллий ҳокимият органлари бор. Мазкур марказ ва гуруҳлар томонидан Евросиё жамғармаси танловига давлат идораларини компьютерлаштириш ва «Интернет» тизимига киритиш, кадрларни қайта тайёрлашнинг замонавий дастурлари, электрон почта кўникмаларига асос солиш, ўз-ўзини бошқариш органларини ривожлантириш, хусусий бизнес таълимини такомиллаштириш ва қатор бошқа соҳаларга қаратилган лойиҳалар тақдим этилган эди. Жамғарманинг Тошкентдаги ваколатхонаси ушбу лойиҳаларни мақбул топиб, уларни ҳаётга тадбиқ этиш учун танлов ғолибларига умумий қиймати 120 минг АҚШ долларига яқин маблағ ажратиши маълум қилинди.

Анжуманда сўзга чиққан Америка Қўшма Штатларининг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси жаноб Жозеф Прессел танлов ғолибларини самимий қутлади. Шунингдек, у Ўзбекистонда маҳаллий ҳокимият органларини ривожлантириш бутун жамият тараққиёти учун қанчалар зарурлигини эътироф этди. Ўзбекистон билан АҚШ ўртасидаги ана шу каби ҳамкорликдаги лойиҳалар бундан буён ҳам кўпайиб боғишига ишонч билдирди.

Евросиё жамғармаси танлови ғолибларидан бири бўлган Самарқанд вилояти ҳокимияти ахборот-таҳлил маркази раҳбари Султон Амиров билан суҳбатлашганимизда, у жумладан шундай деди:

— Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов томонидан илгари сурилган давлатимиз тараққиётининг беш тамойили, иқтисодий ислоҳотлар йўналиши, жамиятни демократлаштириш жараёнлари жаҳондаги тараққий этган давлатлар томонидан қўллаб-қувватлаб келинмоқда, — деди Султон Амиров, — шу жумладан, Америка Қўшма штатлари ҳукуматининг мамлакатимизга сармоя сарфлаш, ўзаро ахборот алмашиш борасидаги ташаббусларини алоҳида қайд этиш лозим. Евросиё жамғармаси танлови грантларининг топширилиши бунинг ёрқин исботидир. Шуни ишонч комил билан айтаманки, биз ўзимиз бошланган ишимизни, маҳаллий ҳокимият органларини ривожлантириш борасидаги янги ташаббусларимизни албатта охирига етказамиз. Бу ишлар жойлардаги ҳокимият органларининг фаолиятини янада яхшилашга, пировард натижада эса, жамиятимиз равнақига хизмат қилиши шубҳасиз.

Евросиё жамғармаси грантларини топшириш маросимида Марказий Осиёда ўтказиладиган навбатдаги танлов ҳам эълон қилинди. Жамғарманинг Тошкентдаги ваколатхонаси танловлар мувофиқлаштирувчиси Ўлмасхон Икромовнинг айтишича:

— Бу танловдан кўзланган мақсад — таълим муассасалари, нодавлат ташкилотлари, давлат идоралари, жамоатчилик марказлари ўртасида ўзаро алоқалар ва муносабатни кучайтиришдир. Танловга қўйиладиган лойиҳалар ана шу муассасалар ўртасида ҳамкорлик алоқаларини кенгайтириш, ҳамкорликнинг янги усул ва шаклларини ишлаб чиқишга бағишланган бўлади. Шунингдек, танловга иқтисодий таълим асослари, хусусий бизнесни ривожлантириш, демократик муассасаларни ташкил этиш, оммавий ахборот воситалари ишини такомиллаштириш каби мавзуларда дастур лойиҳалари ҳам тақдим этилади. Ушбу танловнинг ҳар бир ғолибига 10 минг АҚШ доллари миқдорида махсус грант топширилади, — деб айтди Ўлмасхон Икромова.

Ўзбекистонда бугунги кунда туб ислоҳотлар, жамиятни демократлаштириш жараёнлари давом этмоқда. Бу жараёнларнинг дунё ҳамжамияти томонидан қўллаб-қувватланаётгани бизни ғоят қувонтиради.

Хайрулло НУРИДДИНОВ

Вазирлар Маҳкамасидаги мажлисдан кейинги ўйлар

ИСЛОҲОТЛАРНИ ЧУҚУРЛАШТИРИШ - ЮКСАЛИШ ОМИЛИ

Маълумки, шу йил феврал ойида Республика Вазирлар Маҳкамасида бўлиб ўтган мажлисда Президент И.Каримов 1997 йилда иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш якунлари ҳамда мамлакатимиз иқтисодиётини ривожлантиришнинг устивор йўналишлари тўғрисида маъруза қилди. Ана шу маърузада ўртага қўйилган вазифаларни оғишмай бажариш, сиёсий, иқтисодий, ижтимоий ислоҳотларни янада теранлаштириш бўйича аниқ йўл-йўриқлар берилди. Йўл қўйилаётган хато-камчиликлар очиб ташланди. Ислоҳотларни тағин чуқурлаштиришда энг оммавий ташкилот - касаба уюшмалари ҳам фаол иштирок қилмоқда. Шу жумладан, Қорақалпоғистон касаба уюшмалари Кенгаши, республика тармоқ касаба қўмиталари ўзларининг дастурларини ишлаб чиқиб, уни ҳаётга тезроқ тадбиқ этиш бўйича қизғин фаолият бошлаб юбордилар. Хўш, ана шу тадбирларда нималарга алоҳида эътибор қаратилмоқда? Қуйидаги мақолада ана шулар хусусида сўз юритилади.

Қорақалпоғистон республикаси халқ хўжалигининг ҳозирги ҳолати ўтган йили иқтисодиётнинг асосий тармоқларида сезиларли даражада ижобий ўзгаришлар, силжишлар юз бергани билан ифодаланади. Саноатда маҳсулот ишлаб чиқариш суръати 1996 йилга нисбатан солиштирма баҳоларда 102 фоизга ўсди. Айниқса мебель, темир-бетон конструкциялари, кийим-кечак, балиқ ва сабзавот консервалари, нон ва нон маҳсулотлари, алькоголсиз ичимликлар, совун ишлаб чиқариш ҳажми, сифати юқори бўлди. Темир йўл, авиацияда юк ва йўловчи ташиш ортди. Халқобод ва Беруний пахта тозалаш корхоналари ишлаб чиқарган пахта момиғи жаҳондаги қайта ишловчи, сотувчи корхоналар орасида Халқаро «Олтин юлдуз»га сазовор бўлди.

Капитал маблағларни ўзлаштириш 1996 йилга қараганда 31 фоизга кўтарилди.

Қорақалпоғистон иқтисодиётининг асосини ташкил этувчи қишлоқ хўжалигида пахта, буғдой, пилла, сабзавот, картошка, гўшт, сут тухум ва жун етиштириш ҳажми нисбатан кўпайди.

Инфратузилма тармоқлари ҳам ривожланди. Мулкнинг нодавлат шаклида фаолият кўрсатувчи муассаса ва корхоналар сони, ишлаб чиқараётган маҳсулотлар миқдори кескин ортди. Бугун рўйхатдан ўтган ўн мингдан ортиқ субъектларнинг 82 фоизи нодавлат секторни ташкил қилади. Бу 1996 йилга нисбатан 15 фоизга ортикдир.

«Бизнес-фонди» ҳисобидан 75 миллион сўм миқдорида кредитлар берилиб, тадбиркорлик ва ишбилармонликни қўллаб-қувватлашга сезиларли даражада ёрдамлашилди.

Шу кеча-кундузда саноат ишлаб чиқаришида нодавлат корхоналарнинг улуши 95 фоизни ташкил этади. «Қорақалпоқдон» ҳиссадорлик уюшмаси қошида Германиянинг «Винклер» фирмаси ускуналари билан жиҳозланган иккита нонвойхона, «Нукусун» ҳиссадорлик жамиятида спирт ишлаб чиқарувчи цех, «Катекс»да эса тиббий бинт ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

Маҳаллий саноат корпорациясининг корхоналари янгидан 20 тур маҳсулотлар ишлаб чиқаришни ўзлаштирди.

Республика иқтисодий ва ижтимоий тармоқларини ривожлантириш учун 13 миллиард сўмга яқин маблағ сарфланди. Бу ўтган йилга нисбатан 131 фоизга ўсиш демакдир. Ҳозирги кунда мамлакатимиздаги йирик иншоотлардан бири Қўнғирот сода заводи қурилмоқда. Шунингдек, Қорақалпоғистон халқ хўжалиги ривожида муҳим ўрин эгаллайдиган «Нукус-Газли» газ трассасининг иккинчи навбати ва «Навоий-Учқудуқ-Мискин-Султон Увайстоғ» темир йўлининг «Мискин-Султон Увайстоғ» участкасини кўриш давом қилмоқда.

Аҳолини ижтимоий жиҳатдан мустаҳкам ҳимоя қилиш масалаларига ҳам алоҳида эътибор берилиб, соғлиқни сақлаш, халқ таълими тармоқларининг моддий-техника базаси яхшиланди. Ўтган йили 8 та қишлоқ тиббиёт пунктлари, 2804 ўқувчига мўлжалланган 7 та мактаб қурилиб фойдаланишга топширилди. Қишлоқ ва овулларда 253 километр сув ва 373 километр газ қувурлари тармоғи ишга туширилди. Янгидан 500 та телефон нуқталари ўрнатилди. 16 ёшгача фарзанди бўлган оилаларга нафақа тўлаш учун салкам бир миллиард сўм сарфланди.

Қорақалпоғистонлик ишбилармонлар билан ўзаро фойдали алоқа ўрнатиш учун хорижлик тадбиркорларнинг ташрифи кўпайди. Ҳозир хорижий иқтисодий алоқаларда иштирок қиладиган 189 та корхона фаолият кўрсатаётир. 10 та қўшма корхона рўйхатдан ўтиб, шундан 5 таси фаол иш олиб бораяпти.

«Қорақалпоғистониссиқлик» хўжалигига Исроилнинг «Нетахим» фирмаси технологияси асосида ишлайдиган ғоят фойдали асбоб-ускуналар ўрнатилди.

Хорижлик ишбилармонлар билан фойдали шартномалар тузиш, алоқаларни мустаҳкамлаш йўлида изчил ҳаракат қилинмоқда. Натижада ҳар хил консервалар, макарон ва қандолат маҳсулотлари, буян илдизини қайта ишлаш, пахта толасидан калава, экспортга чиқариш учун беда уруғи олувчи қўшма корхоналарни ташкил этиш истиқболлари очилди. Демак, Қорақалпоғистон иқтисодиётини кескин ривожлантириш учун катта имкониятлар мавжуд.

Юқорида тилга олинган ютуқлар, амалга оширилаётган ибратли тадбирлар билан бир қаторда халқ хўжалигининг деярли барча тармоқларида ҳали ҳам камчиликларга йўл қўйилаяпти. Иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш давр талабидан анча орқада қолмоқда. Қулай шароитларга эга бўлишига қарамасдан кўпгина йирик корхоналар белгиланган режаларни бажара олмаётир. Аксарият корхоналарнинг молиявий аҳволи ночор. Шулардан 27 таси йилни зарар билан якунлади.

Республикадаги 420 та корхоналарнинг фаолияти таҳлил қилинганда улардан 344 тасининг иқтисодий жиҳатдан тўловларга қобилиятсизлиги аниқланди. Булардан 232 таси ҳиссадорлик жамиятлари, 28 таси давлат, 29 таси хусусий корхоналардир. 182 та қишлоқ хўжалик корхонасининг ҳам молиявий-иқтисодий аҳволи чуқур таҳлил қилинганда, улардан 140 таси муттасил зарар кўрувчи, 21 таси паст рентабелли эканлиги аниқланди. Қишлоқ хўжалиги билан шуғулланувчи 14 та хўжалик, саноат соҳасида 36 та корхона санацияга тушди. 26 таси банкрот деб эълон қилинди. 19 та корхона тугатилди.

Шуниси ачинарлики, саноат маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган ширкат (кооператив) корхоналарининг фаолияти умуман тўхтаб қолди.

Бозор талаблари, харидорлар эҳтиёжлари синчиклаб ўрганилмаганлиги ва контрактация шартномаларининг хўжа кўрсинга тузилганлиги боис кўпгина корхоналарнинг омборларида тайёр товарлар тўпланиб қолди. Амалдаги йил бошигача Қорақалпоғистон бўйича 469 миллион сўмлик ана шундай товарлар ўз харидорларини топа олмасдан омборларда ётибди. Уларнинг асосий қисмини «Элтекс»,«Маҳаллий саноат», «Қорақалпоққурилишматериаллари» бирлашмалари ва консерва заводлари ишлаб чиқарган маҳсулотлар ташкил этади.

Айрим раҳбарлар, маъмуриятлар фаолиятида ҳали ҳам масъулиятсизлик, ўзибўларчилик, боқимандалик кайфиятлари ҳукм сураётгани сабабли баъзи жойларда иш ҳақлари ғоят пастлигича қолмоқда. Масалан, Нукус пиво ва консерва заводлари, қурилиш материаллари бирлашмасида, «Иссиқнон»,«Наврўз» корхоналарида ойлик иш ҳақи ўртача 1500-2100 сўмдан ошмаяпти. Натижада малакали ишчилар, етук мутахассислар бошқа тармоқларга иш излаб кетишга мажбур бўлмоқдалар.

Бугунги кунда Қорақалпоғистон иқтисодиётидаги энг муҳим ва ўз ечимини кутаётган муаммолардан бири-дебиторлик ва кредиторлик қарзларидир. Амалга оширилаётган қатор қатъий чора-тадбирларга қарамасдан йил бошига қадар дебитор қарзлар 11862 миллион сўмни ташкил этди. Шунинг 30 фоизи муддати ўтиб кетган қарзлардир. Кредиторлик қарзлар эса ўн уч миллиард сўмдан ошиб кетди. Буларнинг ўзига хос объектив ва субъектив сабаблари бор, албатта. Лекин масаланинг муҳим жиҳати шундаки, корхоналар ҳали ҳам бозор муносабатларига ўтишга мослашмаган, раҳбарлар эса давлат томонидан қўллаб-қувватлашга ортиқча ишониб, эскича услубда фаолият кўрсатишаётир, боқимандалик кайфиятидан қутила олишмаётир.

Амалга оширилаётган хусусийлаштириш тадбирлари ҳозиргача ўзининг кутилган самарасини бермаяпти. Масалан, «Қорақалпоққурилишматериаллари» ишлаб чиқариш бирлашмаси 1996 йили саноат ишлаб чиқариш уюшмасига айлантирилди. Ўтган йили октябрь ойида ҳиссадорлик жамиятлари уюшмаси сифатида қайта ташкил этилди. Аммо ҳанузгача тегишли идоралар томонидан рўйхатдан ўтказилмади. Унинг таркибидаги 5 та ҳиссадорлик жамиятларининг ҳисобларида маблағи йўқлиги боис 15 миллион сўмлик акциялар сотиб олинмади. Нукус ва Беруний ғишт заводлари ҳиссадорлик жамиятларига айлантирилгандан буён, Қўнғирот ғишт заводи эса 1995 йилдан «Қорақалпоқмармар» ҳиссадорлик жамияти 1996 йилдан бери акция эгаларига дивиденд тўламади. Бироқ уюшма маъмурияти ҳиссадорларнинг рухсатисиз 3,5 миллион сўмга 3 та енгил автомашина, мебеллар сотиб олди.

Қорақалпоғистон республикаси Давлат мулки ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш қўмитаси хусусийлаштиришнинг пировард натижаларини чуқур ўйлаб кўрмасдан, асосий эътиборни объектларни кўпроқ миқдорда сотиб қолишга қаратмоқда. Шу сабабли сотиб олинган жуда кўп иншоотлар фаолият кўрсатмаётир. Баъзи ҳолларда Давлат мулк қўмитаси ходимларининг бевосита айби билан хусусийлаштириш пайтида объектларни баҳолашда энг паст нарх қўйиш ҳоллари учрайди. «ҚорақалпоғистонТранс» давлат-ҳиссадорлик жамиятини очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятига қайта айлантиришда қўмитанинг хусусийлаштириш бўлими мутахассислари автотранспортларни энг паст шкалада баҳолади. Натижада давлатга 36 миллион сўм миқдорида зарар етказилди.

Қўмита томонидан берилаётган кредитлар бошқа мақсадларда фойдаланаётгани ҳам аниқланди. Давлат мулк қўмитасида кадрлар билан ишлаш, танлаш, жой-жойига қўйишда ҳам қатор камчиликлар мавжуд. Масалан, тўртта бўлим бошлиқларидан иккитасининг мутахассислиги бутунлай бошқа, яъни инженер-гидролог ва математика муаллимидир. Шунингдек, бу ерда олим-агрономлар ҳам ишлашмоқда. Қўмитада тўрачилик ишга совуққонлик билан муносабатда бўлиш, энг ачинарлиси, таъмагирлик иллатлари ҳам йўқ эмас. Шунинг учун ҳам бундай нуфузли ташкилотда ходимларни аттестациядан ўтказиш, кадрларни танлаш бўйича катта кўламдаги ишларни амалга ошириш талаб этилади.

Маълумки, қишлоқ хўжалиги тармоқларида ислоҳотларни чуқурлаштирмасдан умумий иқтисодий ислоҳотларни муваффақиятли олиб бориш мушкул. Соҳада меҳнат қилаётганлар ўзларининг ишлаб чиқариш билан бевосита боғлиқлигини тўла ва чин дилдан ҳис қилиши, мулк муносабатлари, деҳқонларда ер, мулк эгаси деган кўникмаларни шакллантириш ғоят зарур. Мулкнинг янги шаклида пайчилар олинган даромадда ўзининг меҳнати учун тегишли ҳақини олиши жуда муҳимдир. Ҳазрати деҳқонга иш ҳақини ўз вақтида, мунтазам равишда бериб боришни йўлга қўйиш пировард натижани таъминлайди.

Қорақалпоғистонда фермер хўжаликлари сони йил бошида 96 тага кўпайди. Бироқ 81 та фермер хўжалиги ўз фаолиятини тўхтатди. Улар асосан Қўнғирот, Беруний, Хўжайли ва Кегейли туманларидаги фермер хўжаликларидир. Бунинг сабаби, фермерларнинг ҳақ-ҳуқуқлари чекланганлиги, уларга кам ҳосилли ерлар ажратилганлиги, техника, ёнилғи, эхтиёт қисмлар, маъданли ўғит таъминоти ёмонлиги, топширилган хом ашё учун ўз вақтида ҳисоб-китоб қилинмаганлиги билан изоҳланади. Баъзи ҳолларда эса фермер хўжаликларига тасодифий кишилар кириб қолиши ҳам бу соҳанинг обрўйига озми-кўпми путур етказмоқда.

Ўрта ва кичик бизнесни ривожлантириш, кичик корхоналарни кўплаб ташкил этиб, тайёр товарлар етиштиришни кўпайтириш ҳам иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг муҳим омилларидан бирибир. Бахтга қарши Қорақалпоғистонда кичик корхоналар фаолиятида қатор нуқсонларга йўл қўйилмоқда. Ўтган йили мавжуд 5 минг кичик корхоналарнинг тенг ярмидан сал кўпроғи ишлади, холос. Улардан 750 таси тугатилди.

Юртбошимиз И.Каримовнинг Вазирлар Маҳкамасидаги йил якунларига бағишланган мажлисдаги маърузасида илгари сурилган долзарб масалалардан бири хорижий тадбиркорлар билан алоқани яхши йўлга қўйишдан иборат эди. Демак, Оролбўйи ҳудуди тадбиркорлари ҳам хорижий ҳамкасблари билан мустаҳкам алоқа ўрнатиши, чел эл инвестициясини жалб этиши, экспортга хом ашё эмас, балки тайёр товарлар чиқазиши лозим. Бу борада ҳозирги кундаги аҳволни кўнгилдагидек деб бўлмайди. Хорижга чиқарилаётган маҳсулотнинг 95 фоизи пахта толаси, қолганлари бўян томири, озиқ-овқат маҳсулотларидан иборат, холос.

Бу йил Қорақалпоғистонда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштиришда кескин бурилиш бўлиши кутилмоқда. Бунга эса барча асослар бор. Эндиги асосий вазифа ана шу имкониятлардан, ҳукуматимиз бераётган амалий ёрдамлардан, халқимиз ишончидан фойдаланган ҳолда фаровонликнинг кенг ва ойдин йўлига чиқиш, халқимиз бахт-саодати учун аянмай меҳнат қилиш, мамлакатимиз мустақиллигини янада мустаҳкамлашдек эзгу ҳаракатнинг олдинги сафида бўлишдан иборатдир. Бу умумхалқ ҳаракатида барча касаба қўмиталарининг фаол иштирок қилиши шубҳасиздир!

Абду РАХМОН,
«Ишонч» мухбири.

ПАРИЖ ЯҚИН БЎЛАДИГАН БЎЛДИ

1998 йил 7 март куни «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси бош директори муовини М. Мухитдинов бошчилигидаги делегация жаҳоннинг йирик авиакомпанияларидан бири «Эр Франс» ҳамда Франция Республикаси Авиация маъмурияти билан шу йилнинг июнь ойидан бошлаб Тошкент билан Париж ўртасида ҳаво йўлини очиш тўғрисидаги протоколни имзолади.

Дастлаб рейслар ҳафтасида бир марта амалга оширилиши кўзда тутилмоқда ва келажакда эса янги йўналиш ўрганиб чиқилиб, уларнинг сони кўпайтирилиши мўлжалланмоқда. «Ўзбекистон ҳаво йўллари» мутахассисларининг фикрича, энг қулай йўл ҳозирда мавжуд Тошкент-Франкфурт-Тошкент йўналишининг Парижгача узайтирилишидир. Парижнинг «Шарль де Голь» аэропортидан учган самолёт эса тўппа-тўғри Тошкентга қараб йўл олади, учиш вақти 7,5 соатни ташкил этади.

Ўзбекистон ва Франция пойтахтларини туташтирувчи янги ҳаво йўлининг очилиши иккитомонлама муносабатларнинг мунтазам ривожланаётганлигидан далолат беради. Мазкур протоколнинг имзоланиши француз жамоатчилиги ва ишбилармон доиралари томонидан мамнуният билан қарши олинди. Кўпчилик сайёҳлик фирма ва агентликлари вакилларининг фикрига кўра, бевосита ҳаво йўлининг очилиши мамлакатимизга франциялик сайёҳлар оқимининг сезиларли ошишига имкон беради. Чунки Самарқанд ва Бухоро каби афсонавий шаҳарларни бориб кўриш ҳали ҳам кўпчилик французларнинг ушалмаган орзусидир.

Жўра ДЕҲҚОНОВ,
«Жаҳон» АА мухбири
Париж.

МЕҲНАТ МУҲОФАЗАСИ — ДОЛЗАРБ ИШ

МУАММО ҲАҚИДА СЎЗ

Очиғини айта қолайлик, кейинги йилларда иқтисодий-молиявий қийинчиликлар туфайли бир қанча ҳаётий муҳим ва ишлаб чиқариш жараёнига боғлиқ масалалар эътибордан четда қолди. Ҳозир ҳам бу каби масалаларга ечим тополмаётган корхоналар мавжуд. Бунда биз жамоа шартномалари умуман бажарилмай ёки тўлиқ бажарилмай қолишини, жумладан меҳнатни муҳофаза қилиш ва техника хавфсизлигини таъминлаш учун маблағ ажратишга имкон топилмаётганини назарда тутаяпмиз.

Булунғур тумани «Агрокимётаъминот» давлат ҳиссадорлик жамиятининг асосий фаолияти хўжаликларни минерал ўғитлар билан таъминлашдан иборат. Бинобарин, меҳнат муҳофазаси биринчи даражали масала ҳисобланади. Лекин корхонага киришингиздаёқ бу борадаги фаолиятсизлик сезилиб туради. Аҳволни ўрганиш дастлабки тасаввурни тасдиқлайди. Ишчилар махсус иш кийимлари билан тўлиқ таъминланмаган. Бевосита иш жойида техника хавфсизлигига оид кўргазма воситалар, йўриқномалар, шунингдек, биринчи ёрдам анжомлари йўқ. Меҳнатни муҳофаза қилиш ва техника хавфсизлигига оид ҳужжатларни ўрганишда ҳам бир қатор камчиликлар борлиги маълум бўлди.

Корхонадаги бундай аҳвол учун маъмуриятни ва касаба уюшмаси ташкилотини айблаш мумкин. Лекин хулоса чиқаришга шошилмайлик. Аҳволни чуқурроқ таҳлил қилиб, унинг сабабларини ўрганайлик. Табиийки, ҳар қандай тадбирни, хусусан меҳнат муҳофазаси ва техника хавфсизлиги тадбирларини амалга оширишга тегишли маблағ зарур. Булунғур туман «Агрокимётаъминот» ДҲЖ маъмурияти ва касаба уюшмаси ташкилоти ҳар йили жамоа шартномасида бу мақсадларга маълум миқдорда (1998 йил учун 200 минг сўм) ажратишни режалаштиради. Амалда ё маблағ ажратилмайди ёки жуда кам ажратилади. Чунки корхонанинг ҳисоб рақамида, аниқроғи, ўз ихтиёрида маблағ йўқ. Нега? Сабаби: мижозлар шартномавий шериклар олинган ўғит учун ҳақ тўлаша олмаяпти. Булунғур туман хўжаликларининг «Агрокимётаъминот» ДҲЖдан қарзи бир неча ўн миллион сўмни ташкил этади. Калаванинг учи эса анча олисларга чўзилиб, чувалашиб кетган. Шундай вазиятда корхона маъмуриятини танқид қилиш мумкин, лекин уни мутлақо ва якка айбдор деб бўлмайди. Ва корхона янги жойга яқинда кўчиб келганини ҳам ҳисобга олиш керак.

Маблағ йўқлиги ёки етишмаслигидан вужудга келган ва давом этаётган вазият жамоа шартномасини, меҳнат муҳофазаси ҳамда техника хавфсизлиги тадбирларини ишлаб чиқишга ва амалга оширишга лоқайд муносабатни шакллантирмоқда. Бу жараён қуруқ расмиятчиликка айланиб қолаяпти. Натижада жамоа шартномасининг ҳам, касаба уюшмасининг ҳам мавқеи тушиб, таъсири пасаймайдими? Фараз қилайлик, касаба уюшмаси фаоллари мазкур тадбирни амалда бажаришни бир марта, икки марта, борингки, уч марта (қатъият етгунча) талаб қилади. Маъмурият эса ўзига боғлиқ бўлмаган ҳолда чорасиз, хўжаликларни қарзни тўлай олмайди. Оқибатда бу тадбирлар эътибордан четда қолиб кетади, аҳамиятсиз бўлиб қолади.

Айни шунинг учун ҳам Булунғур туман «Агрокимётаъминот» ДҲЖда жамоа шартномаси ва унга илова тариқасидаги меҳнатни муҳофаза қилишга оид битимда нуқсонларга йўл қўйилган. Фикримизча, амалга оширилишига тўлиқ ишонмаслик натижасида мукаммал ишлаб чиқилмаган. Энг ажабланарлиси, шундай тушунчалар таъсирида бўлса керакки, корхона техника хавфсизлиги муҳандиси касаба уюшмаси ташкилоти раислигига сайлаб қўйилган. Бу амалдаги қонун-қоидаларга зиддир.

Якуний суҳбат чоғида корхона раҳбарлари хўжаликлардан қарз ундирилиши билан барча масалалар аъло даражада ҳал этилишини билдиришди. Қарзни ундиришга мутасадди раҳбарларга эслатиш керакки, меҳнатни муҳофаза қилиш тушунчаси аслида инсонни қадрлаш деганидир.

Р. ҚУРБОНОВ,
«Ишонч» мухбири.

Ёрмамат Наврўзов Сайхунобод тумани ҳиссадорлик улгуржи-чакана савдо бирлашмасида кўп йиллардан бери бош ҳисобчи бўлиб ишлаб келмоқда. Унинг оиласини сайхунободликлар аҳил-иноқ оила сифатида ҳурматлашади.
Суратда: (ўртада) Ё.Наврўзов оила аъзолари билан.
Н.АЛМУРОДОВ олган сурат.

Ижтимоий ҳимоя

МОДДИЙ ЁРДАМ КЎПАЯДИ

«Дўстликдон» ҳиссадорлик жамияти Жиззах вилоятида етакчи корхоналардан бири саналади. Жамоа ишчи-хизматчилари ютуқларида касаба уюшмасининг ҳам ҳиссаси бор. Ўтган йили жамият аъзолари касаба уюшмаси ёрдами билан 360,0 минг сўмлик моддий ёрдам олдилар. Оила йилида бу кўрсаткич икки баробарга кўпайиш чора-тадбирлари белгиланди.

— Мамлакатимизда бу йилнинг Оила йили деб эълон қилиниши, касаба уюшмаси олдига ҳам муҳим вазифаларни қўйди, — дейди биз билан суҳбатда «Дўстликдон» ҳиссадорлик жамияти касаба уюшмаси қўмитасининг раиси Бўрибой ака Дўстбеков. — Айни пайтда ҳар бир оилада фаровон ҳаёт кечириш муҳитини яратиш, ёш авлодни ҳар томонлама етук қилиб камолга етказишга ҳисса қўшиш ҳиссадорлик жамияти маъмуриятининг диққат марказида турибди.

Йил бошида ҳиссадорлик жамияти имкониятлари яна бир бор кўриб чиқилди. Корхонада ишлаб қарилик нафақасига чиққан 8 кишига моддий ёрдам кўрсатилди. Дўстлик шаҳрида яшаётган етти нафар Улуғ Ватан уруши қатнашчилари ҳам ҳиссадорлик жамияти оталиғига олинди. Улар мунтазам моддий ёрдам олиб турадилар. Корхонада ишлаётган 5 нафар Афғонистонда ҳарбий хизматни ўтаган ишчиларга ҳар томонлама ёрдам берилаяпти.

Корхонада қўшимча иш ўринлари яратиш, янги цехлар ташкил этиш кўзда тутилган эди. Ҳозирги кунда жамият таркибида 38 та иш ўрни ташкил этилди. Нонвойхона, колбаса, макарон ишлаб чиқарадиган цехлар ишга туширилди. 207,0 гектар ер майдони корхона тасарруфига олиниб, деҳқончилик йўлга қўйилди. Корхона қошидаги ёрдамчи хўжаликда 30 бош чўчқа ва 400 бош қўй парвариш қилинмоқда. Маҳсулотлар жамият аъзоларига арзон нархларда сотилаяпти. Кўрилган зарар эса ишлаб чиқариш унумдорлигини ошириш ҳисобига қопланаяпти. Ҳиссадорлик жамияти маъмурияти имкониятларини чамалаб кўриб, қорамол бош сонини кўпайтириш режасини ишлаб чиқди.

Ишчиларга кўрсатилаётган бу ғамхўрликлар режаларнинг ортиғи билан бажарилишида қўл келмоқда.

Саидаъзам РУСТАМОВ,
Дўстлик тумани.

«Таълим тўғрисида»ги Қонун ва «Кадрлар тайёрлаш миллий Дастури» амалда

ИЛК ОДИМЛАР

Мамлакатимиз халқ хўжалигининг барча тармоқларида бўлганидек, халқ таълими тизимида ҳам туб ислоҳотлар изчиллик билан амалга оширилмоқда. Бунда шубҳасиз, республика Олий Мажлисининг биринчи чақириқ тўққизинчи сессиясида қабул қилинган «Таълим тўғрисида»ги Қонун ва «Кадрлар тайёрлаш миллий Дастури» ҳуқуқий асос сифатида хизмат қилмоқда.

А.Қодирий номли Жиззах Давлат педагогика институтининг ректори, профессор Ғулом Муҳамедов билан қилган суҳбатимиз олий таълим масканида бугунги амалга оширилаётган ишлар ва келгуси режалар ҳақида бўлди.

- Шуни таъкидлаш жоизки,- дейди Ғ.Муҳамедов,- институтимиз профессор-ўқитувчилари энг аввало мазкур Қонун ва Миллий дастурнинг асосий мазмуни ва моҳиятини чуқур англаб етиш ва уларни барча талабалар ҳамда кенг жамоатчиликка етказишни ўзлари учун долзарб вазифа қилиб қўйишди. Шу мақсадда барча факультет ва кафедраларимизда ушбу ҳужжатларни кенг ўрганиш, уларни фаолиятимизнинг дастурига айлантириш борасида илмий-амалий семинарлар ўтказилиб, аниқ тадбирлар ишлаб чиқилди. Барча факультетларда мутахассислик фанлари билан бир қаторда ижтимоий-гуманитар ва педагогика-психология каби ўнлаб фанлар ўқитилишида асосий диққат-эътибор ёшларимизга мустақиллик мафкураси ғояларини чуқур сингдириш, таълимнинг янги, илғор усул ва шаклларини жорий этишга қаратилмоқда. Шу тариқа олий таълимни тубдан ислоҳ қилишнинг дастлабки қадамлари қўйилмоқда.

- Институт вилоятда педагог кадрларни тайёрлаб берадиган ягона олий ўқув юрти ҳисобланар экан, вилоят ҳокимлиги, вилоят халқ таълими бошқармаси билан ўзаро ҳамкорлик қандай йўлга қўйилган?

- Дарҳақиқат, бундай ҳамкорликни яхшиламай туриб, олдимиздаги долзарб вазифаларни амалга оширишимиз мушкул. Бу борада вилоят ҳокимлиги ва халқ таълими бошқармаси билан ҳамкорликда «Иқтидор» деб аталувчи узлуксиз таълимнинг дастлабки намунавий мажмуасини ишлаб чиқдик. Унга кўра, болаларнинг боғча-гимназия ва лицейда оладиган узлуксиз таълим-тарбия шакллари тўла қамраб олинади ва пировард натижада ёшларга ҳунар ва академик йўналишдаги изчил таълим берилишига эришилади. 1998 йилнинг сентябридан институт қошида ана шундай икки йўналишдаги лицей ташкил этиш режалаштирилган ва бугунги кунда уларга тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда. Ёшларнинг бухгалтерия ва иқтисод ёки компьютер-операторлик каби замонавий соҳаларни эгаллашлари ҳар жиҳатдан мақбул эканлигини ҳаётнинг ўзи кўрсатмоқда. Республика халқ таълими вазирлиги ҳамда вилоят ҳокимлиги ёрдамида, қолаверса, институт жамоаси тадбиркорлиги натижасида ҳозирги кунда компьютерлаштирилган махсус ўқув кабинет хоналари ўтган ўқув йилдагидан икки бараварга кўпайтирилди. «Индустриал-педагогика» факультети қошида очилаётган уч ойлик курсда қишлоқ хўжалик машиналаридан фойдаланиш, уларни таъмирлаш бўйича вилоят туманларидаги қишлоқ хўжалик мутахассислари ўзаро шартнома асосида замонавий жиҳозланган кабинет ва устахоналарда билим ва тажрибаларини мустаҳкамлашга имкон яратилади.

Янги Қонун ва Миллий Дастурда таълимнинг пулли-шартнома асосида ҳам амалга оширилиши алоҳида кўрсатиб ўтилган. Вилоят ҳокимлигининг 1997 йил августидаги қарорига биноан вилоятимиздаги барча туманларга тажрибали ўқитувчилардан вакиллар ажратилди. Улар туман ҳокимликлари ва туман халқ таълими бўлимлари билан ҳамкорликда мазкур туманларнинг маориф, маданият ва бошқа соҳалар бўйича мутахассис кадрларга бўлган эҳтиёжларини ўрганиб чиқиб, истиқбол режаларини белгилаб чиқишмоқда. Шу асосда туманлар олдиндан талабномалар бериб, институтимиз билан турли мутахассисликлар бўйича пулли-шартнома асосида таълим-тарбия олаётганликлари бу борадаги ишларимизнинг дастлабки самаралари дейиш мумкин.

- Институт ўқитувчи-ходимлари ҳамда талабаларни ижтимоий-иқтисодий ҳимоя қилиш борасида тадбиркорликнинг аҳамияти ҳақида тўхталиб ўтсангиз.

- Институтимизда тадбиркорликни ривожлантириш ва шу йўл билан ўқитувчи-ходимлар ва талабаларни ижтимоий ҳимоя қилиш борасида бирмунча ишларни амалга оширяпмиз. Ўтган ўқув йилидан бошлаб институтимизда «Ғамхўрлик» жамғармаси ташкил этилди. Ушбу жамғарма ёрдами ҳамда тадбиркорлик йўли билан топилаётган маблағ ҳисобидан ўқитувчи-ходимларнинг ойлик маошларига мунтазам равишда қўшимча ҳақ бериб келинаяпти.

Яқинда вилоят ҳокимлигининг бевосита ёрдами билан институтимиз учун ёрдамчи ўқув-тажриба хўжалигини ташкил этиш имконияти туғилди. Бевосита мутахассис-ўқитувчиларимиз ва юқори босқич талабаларимизнинг тадбиркорлиги натижасида ўқув-тажриба хўжалигида уй қурилиш материаллари ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.

Шунингдек, «Индустриал-педагогика» факультетининг тажрибали ўқитувчиси К.Юсупов бошчилигида талабалардан иборат уста-таъмирчилар бригадаси тузилди. Институтимизда тадбиркорлик билан тушган маблағлар эвазига капитал таъмирга муҳтож ўқув бинолари қисмлари таъмирланмоқда. Тадбиркорлик йўли билан топилаётган маблағ институтимиздаги кам таъминланган талабаларни ижтимоий ҳимоя қилиш учун қўшимча имкон бермоқда. Шулар билан бир қаторда институт ошхонасида ўқитувчи ва талабалар учун арзон, имтиёзли нархларда иссиқ овқат тайёрлаш йўлга қўйилди.

Институтнинг ёзги дам олиш оромгоҳи ҳам ўз фаолиятини яхшилаб бормоқда. 1997 йилнинг ёзида институт ўқитувчи-ходимларнинг 200 га яқини фарзандлари билан, шунингдек, 80 дан ортиқ талабалар оромгоҳларда саломатликларини тикладилар.

Суҳбатдош: Абдуманноп АЗИМОВ,
«Ишонч» мухбири.

ЧИРОЙ ОЧАЁТГАН МАСКАН

Бухоро азал-азалдан хорижлик меҳмонларнинг диққатини тортиб келган энг қадимий масканлардан биридир. Бу ерга ҳар йили минг-минглаб чет эллик меҳмонлар келиб кетадилар. Тарихи бир неча асрларга тенгдош обидалар, салобатли ёдгорликлар шаҳар ҳуснига-ҳусн қўшиб турибди. Халқимизнинг бой маданий меросини ўзида мужассам эттирган осори атиқалар, қадамжолар мустақиллик йилларида қайта таъмирланиб, уларнинг кўркига-кўрк бағишлаганлигини айтмайсизми? Биргина Бухорои шарифнинг 2500 йиллиги муносабати билан олиб борилган қурилиш, таъмирлаш ва ободончилик ишлари хусусида соатлаб гапириш мумкин.

Жумладан, юбилей муносабати билан Ўзбекистон темир йўллари давлат акциянерлик компаниясига қарашли Когондаги темир йўл шоҳ бекатига ҳам тамомила қайтадан кўрк бағишланди. Бош пудратчи — Коғон темир-йўл қурилиш иншоотлари идорасининг қўли гул усталари бу ерда катта ҳажмда иш олиб боришди. Қурилиш-монтаж ишларининг салмоғи 30 миллион сўмдан ошиб кетди. Бекатнинг янада чирой очишга ҳисса қўшган қурилиш устаси Комилжон Бобоназаров бошлиқ жамоанинг меҳнат муваффақиятлари ҳақида алоҳида тўхталиб ўтса арзийди. Раиса Сафоева, Зокир Сулаймонов, Фармон Тўхтамишев, Бахтиёр Ҳайитов, Ғайбулло Ҳайдаровлар мазкур жамоа довруғини тилларга достон бўлиши учун қўлдан келган ҳамма ишни қилаяптилар. Кунлик топшириқларни 1,5-2 ҳисса қилиб адо этиш, жамоага обрў келтираётир.

Шоҳбекатдаги кутиш зали, тиббий ёрдам кўрсатиш, замонавий дам олиш хоналари, почта хизмати, юкларни текшириш учун алоҳида компьютер асосида хизмат кўрсатиш маконининг бунёд этилишида жамоанинг хизматлари ниҳоятда каттадир.

— Қурувчиларнинг қўли гул эканлигига бугун темир йўл шоҳбекати ва унга туташ хиёбонга қадам ранжида қилган ҳар бир йўловчи, сайёҳ ишонч ҳосил қилаяпти. Наврўз тадбирлари олдидан бекат атрофида ҳамда темирйўлчилар боғида кенг кўламда ободонлаштириш ишлари олиб боришни мўлжаллаб турибмиз. Бу дегани «Бухоро-1» деб номланган бекат кўркига янада кўрк қўшилади, — дейди биз билан суҳбатда бекат бошлиғи Нусратилло Ҳасанов.

Усмон НАВРЎЗ.

БИРИНЧИ «ҚАЛДИРҒОЧ»

Қорақалпоғистон пойтахтида «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпаниясининг Авиатаъмирлаш заводи мутахассислари ёрдамида Нукус авиация-техника базаси ходимлари ўз кучи билан тиклаган Ан-2 самолётининг биринчи парвози амалга оширилди.

Кўзни қамаштирувчи сариқ рангли Ан-2 йўлкадан енгил парвоз этиб, баландликни ошириб, қишнинг совуқ ва тиниқ осмонига интилганда, кўпгина йиғилганлар енгил нафас олди — ҳайрият! Бироқ ҳали ҳеч ким бир-бирини табриклашга ошиқмасди: бундай ҳолларда барча табриклар парвоз тугагач ўринли бўлади.

Миллий авиакомания тарихига шубҳасиз зарҳал ҳарфлар билан битилажак ушбу тантанали кунга етиб келгунга қадар ўнлаб мутахассисларнинг кўп тер тўкишига, талайгина муаммоларни ҳал қилишга тўғри келди. Нукус авиация-техника базаси (АТБ) негизида Ан-2ларни таъмирлашни ташкил қилиш режаси ҳақида биринчи бор 1992 йилдаёқ сўз борган эди. Таъмирлаш учун машиналарни Олмаота ёки МДҲнинг бошқа шаҳарларидаги таъмирлаш корхоналарига элтиш мақсадга мувофиқ бўлмай қолди. Биринчидан, катта миқдордаги валюта талаб этилса, иккинчидан, Олмаотада амалга оширилган ишлар сифати, афсуски, бундан-да яхшироқ бўлишини истардик. Ана ўшанда Ан-2ни таъмирлашни хорижлик мутахассислар ёрдамида Нукусда амалга ошириб кўрсак, нима бўлар экан деган фикр пайдо бўлди.

Янги тикланган Ан-2нинг дастлабки синов парвози бир соат давом этди. Унинг тугашини фақат Жолгас Иброҳимов бошчилигидаги Нукус АТБ мутахассислари — бош муҳандис Александр Золин, муҳандислар Наврўзбой Пайзуллаев, Срим Умаров, Темирхон Муродов, техниклар Таълат Утегенов, Жонибек Қарибоев, Ўролбой Исмоилов, Бахтиёр Дилмонов, Руслан Бектемиров, Жумаали Тлеумбетов, Бозорбой Камолов, чилангарлар Владимир Законов, Гулмурод Матенов ва бошқалар, балки уларникидан кам бўлмаган ҳаяжон билан самолётнинг қўнишини Ан-2лар ТТини ўзлаштириш ва бу ишда нукусликларга яқиндан ёрдам берган Авиатаъмирлаш заводидан вакил қилиб юборилган делегация: бош муҳандис Анатолий Миндарь, унинг ўринбосари Борис Бойко, завод директорининг сифат бўйича ўринбосари Анатолий Исаев, ЛИС бошлиғи Василий Кубрак, бош технолог бўлими бюро бошлиғи Владимир Ляпин, ишлаб чиқариш-диспетчерлик бўлимининг Ан-2 самолётлари бўйича ишлаб чиқариш бошлиғи Виктор Вакулинлар ҳам кутишарди. Деярли ўзбекистонлик бўлиб қолган Антонов номли АИТМ вакили Александр Бойко ҳам шу ерда. У заводликлар билан бирга Нукус АТБ шароитларини диққат билан ўрганиб, технологик жараённи татбиқ этиш ва ўзлаштириш ҳамда ходимларни ўқитишда ёрдам берди. Янги тикланган Ан-2нинг биринчи парвозини САР авиакомпанияси директори Равшан Иброҳимов ва унинг авиатехникадан фойдаланиш бўйича ўринбосари Сергей Ажгиревич ҳам байрамона кайфият билан кузатишарди.

Охирги вақтларда Ан-2 учун иш кўламининг ортиши кутилмоқда, — дейди Равшан Зарипович. — Деҳқонларнинг ёрдам сўраб бизга мурожаат этиши тобора ортмоқда. Бироқ ўтган йиллари ишга лаёқатли техниканинг етишмаслиги туфайли айрим талабномалар қондирилмай қоларди: ўнлаб Ан-2лар таъмирталаб бўлиб турар, биз эса республикамизда таъмирлаш базаси бўлмагани боис уларни ҳавога кўтара олмасдик. Эндиликда бундай база ташкил этилиб, таъмирлаш учун самолётларни минглаб километр олисга жўнатишнинг ҳожати қолмади. Бу САР авиакомпанияси учун янги истиқболларни очади...

Бу кун Сергей Ажгиревич учун ҳам ўзгача. У Нукус АТБда узоқ йил ишлаган, Ан-2ларни таъмирлашга тайёрлаш ишида шахсан иштирок этган ва базанинг кичик, лекин аҳил жамоасининг саъй-ҳаракатлари муваффақият келтирганидан хурсанд, албатта.

Ниҳоят, Ан-2 йиғилганларнинг олқишлари остида ерга қўнди ва тўхташ жойи томон бурилди. МАК бош инспкцияси етакчи учувчи-нозири Вячеслав Краснов ва ТТИдан чиққан машиналар «обкатка»сига руҳсат олган ва эндиликда бунга нукуслик экипажларни тайёрлаётган САР ва АКнинг Нукус эскадрильяси командири Андрей Кимдан ташкил топган экипажни гуллар билан қарши олишди.

Вячеслав Николаевичнинг фикрича, самолёт аъло даражада тикланган ва унинг ҳеч қандай эътирози йўқ. Биринчи парвознинг яна бир иштирокчиси Авиатаъмирлаш заводи Учиш-синаш станцияси муҳандис-синовчиси Владимир Титов таъмирловчи мутахассисларнинг ишини юқори баҳолади. Миллий авиакомпания барча мутахассисларнинг йўлга қўйилган ишини Бош инспекция кузатув бўлими бошлиғи Владимир Калинчук алоҳида таъкидлади.

Митингдаги нутқларда Нукус АТБ негизида Ан-2ларни тиклашдаги биринчи муваффақиятли қадам Қорақалпоғистон раҳбарияти, МАК ва «Нукус» аэропортининг кўмагисиз амалга ошмай қолиши мумкинлиги ҳақидаги фикр бир неча бор таъкидланди. Қорақалпоғистон Вазирлар Кенгаши раисининг ўринбосари Имнамин Ҳолмуродов барча авиаторларни янги марра билан қизғин табриклар экан, бу ҳодиса келгусида қорақалпоғистонда фуқаро авиациясини ривожлантиришда, ҳудуд иқтисодида муҳим ўрин тутиши, қўшни Марказий Осиё давлатларидаги кўпгина таъмирталаб Ан-2лари бўлган авиакомпанияларнинг эътиборини жалб этиш имкони яратилганини эътироф этди.

— Нукус АТБ Ан-2 ТТИ ўзлаштирилганининг яна бир эътиборли томони бор, — деди «Нукус» аэропорти директори Жоллибой Оразбоев, — Ан-2ларни тиклаш ишчилар бандлиги ижтимоий муаммосини ҳам ҳал қилади, уларда эртанги кунга ишонч туйғусини уйғотади. Бу эса бугунги кунда жуда муҳим...

Шундай қилиб, миллий авиакомпанияда яна бир бандлик ишғол этилди. Авиатаъмирлаш заводи ва Нукусда республикамиз, биринчи навбатда қишлоқ хўжалиги ходимлари муҳтож бўлган Ан-2лар тикланмоқда. Ҳозирча нукусликларни заводликлар ўз оталиғига олиб, ўта мураккаб бўғинлар ва агрегатларни таъмирлашда ёрдамлашишади. Бироқ барча иш секин-аста АТБга топширилади ва вақти келиб, бу ерда Ан-2 ТТИ тўлиқ ҳажмда мустақил амалга оширилади.

Мирзаҳаким ТЎХТАМИРЗАЕВ.

МАТБУОТИМИЗ ЖОНКУЯРИ

Ислом ака Шоғуломов ҳақида сўз кетганида, унинг матбаачиликка бахшида кўп йиллик фаолиятининг ҳар бир лаҳзасидан ибратли лавҳалар топиш ва мароқ билан сўзлаш мумкин. Ислом акадан ёши улуғроқ бўлганлар унинг ёшликдаги жўшқинлигини, тенгдошлари эса унинг бутун фаолияти намунали меҳнат билан ўтаётганлигини, ёшлар эса кейинги давр ибратли ҳаёти ва фаолиятини, устозлигини тўлқинланиб сўзлашади.

Деярли ҳамма матбуот нашри унинг бевосита меҳнати билан боғлиқ ҳолда ўз фаолиятини бошлайди ва давом эттиради. Кўплар унинг матбуот учун жокуярлигини вазифасидан келиб чиқадиган масъулият деб тушунади. Лекин бундай фикр унчалик тўғри эмас. Чунки аввало масъулликни ҳам ҳар бир раҳбар ҳар хил тушунади ва ҳар хил бажаради. Иккинчидан, Ислом ака раҳбарлигидаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни ҳамда унинг жамоаси, биз фақат таҳририятдан буюртма олиб ишловчи алоҳида корхонамиз, дея бамайлихотир ўз фаолиятини давом эттираверишии ҳам мумкин. Бу ҳолатни таҳририят ходимлари, мазкур муассасанинг Илом акасиз ўтган бир неча йиллик фаолиятида ҳис қилишган эди. Ўшанда Ислом Шоғуломов совет тузумининг услубига хос равишда ижод қилинган «хато»лар туфайли бир неча йил корхонадан четда қолди. Шу даврдаги корхона фаолиятига баҳо бермоқчи эмасмиз. Аммо бу даврга ҳолисаниллоҳ баҳо берувчи бир ҳолат эсимдан чиқмайди. Концерн (ўшанда нашриёт деб аталарди) раҳбарлиги сайловида 4 йиллик танаффусдан сўнг меҳнат жамоаси томонидан яна Ислом аканинг номзоди қўйилди. Собиқ коммунистик партия раҳбарлари томонидан эса, қатъийлик билан бошқа номзод кўрсатилди. Ўшанда туман партия қўмитаси раҳбарлари томонидан қанчалик қаршилик кўрсатилмасин, жамоа бир овоздан ўзларининг севимли раҳбари (ҳолбуки иккинчи номзод ҳам шу жамоада кўп йиллар меҳнат қилган тажрибали мутахассис эди) Ислом аканинг номзодини олға суришдан бир дақиқа бўлса-да чекинишмади. Уни гуллар билан кутиб олишди. Албатта, жамоанинг бундай хулосага келиши тўғри эканлигини унинг кейинги фаолияти исботлаб берди.

Мамлакатимизга мустақиллик олам-олам қувонч олиб келди. Шу билан бир қаторда босиб ўтилиши лозим бўлган анчайин мураккаб даврни ҳам бошлаб берди. Аслида бу қийинчиликлар мустақил ҳаётга муносиб бўлиш учун табиий бир синов ҳамдир. Матбуотчилар ва матбаачилар бошдан кечираётган ҳар бир мураккаб ҳолатдан ўтишда Ислом аканинг бевосита иштирокини эътироф этиш лозим.

Мустақиллик меваларидан бири республикамизда янги-янги нашрларнинг юзага келишидир. Деярли ҳар бир нашрнинг илк сонлари чиқиши учун бўлган меҳнат жараёнида «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни Кенгаши раиси хонаси бош штаб ролини ўйнайди. Фақат шу ердагина нашр ишлари бошланганлигига ишониш мумкин бўлади. Ислом ака концерн мутахассисларига янги нашр масъулиятини юклар экан, албатта янги таҳририят ходимлари учун барча имкониятларни яратиб беришни тавсия қилади.

Мен матбуот учун бундай жонкуярликни республикамизда «Тафаккур» журналининг илк сонини нашр этиш жараёнида ҳис қилган эдим. Ўшанда Ислом акадан тортиб, деярли барча мутахассислари бу журнал учун таҳририят ходимлари билан баб-баробар масъулият сезиб меҳнат қилишганди ва журнал кутилган вақтда, кутилган даражасида чоп этилганда Ислом аканинг ҳам қувончи чексиз эди. Аслида эса, Ислом ака ҳар бир нашр учун шундай фидойилик кўрсатар, ҳар бир нашр учун шундай қувонар экан.

Сира ёдимдан кўтарилмайди. Совет даврининг сўнгги йилларида собиқ Иттифоқ журналларидан бирининг бош муҳаррир ўринбосари Тошкентга келди. Кўнгилсиз тасодиф туфайли унинг оёғи шикастланиб, меҳмонхонадан бошқа жойни кўра олмай, шифокорлар назоратида самолётда қайтишга мажбур эди. Унинг барча режалари барбод бўлди. Хусусан, унинг Ислом ака бошчилигидаги матбаачилик корхонаси иши билан танишиш ва ўз нашрини шу ерда босиш ҳақида музокара қилиш режаси барбод бўлиши мумкин эди. Фақат Ислом ака масъулиятни сезиб меҳмонхонага кириб келмаганда. Москвалик ҳамкасбимиз Ислом аканинг ишга садоқати туфайли ўшанда яъни бемор ҳолида ҳам анча иш битказганлигини кўп марта қўнғироқ қилиб бизга эслатиб турди.

Ислом ака Шоғуломовнинг ижод, меҳнат фаолияти, ҳаётига оид ибратли воқеаларни кўплаб гапириш мумкин. Зотан, уларни бир мақолага жойлаб ҳам бўлмайди. 70 йиллик умр, 55 йиллик фаолият, бунинг устига ўта сермазмун ҳаёт, самарали меҳнат ҳақида жуда кўп ёзиш мумкин ва аминмизки, албатта ёзилажак. Ҳозир эса, биз «Ишонч» таҳририяти, минглаб мухлислар номидан қутлуғ ёшингиз муборак бўлсин, дейм.

Чори ЛАТИПОВ.

Ҳуқуқшунос ҳузурида

ДАМ ОЛИШ ВАҚТИ

(Давоми. Боши ўтган сонларда)

Таътил бериш вақти тўғрисида ходим таътил бошланишидан 15 кун олдин хабардор қилиб қўйилиши керак. Бунда унга таътил беришни сўраб ариза ёздириш шарт эмас.

Қонун ходимларнинг хоҳишига кўра таътил ёзда ёки улар учун қулай бўлган бошқа вақтда таътил берилиши керак бўлган муайян бир гуруҳни алоҳида таъкидлаб кўрсатган. Бу гуруҳдаги ходимлар сирасига 14 ёшгача бўлган битта ёки кўпроқ фарзандларни (16 ёшгача бўлган ногирон болани) тарбиялаётган якка ота ёки оналар, муддатли ҳарбий хизматчиларнинг рафиқалари, I ва II гуруҳ ногиронлар, 1941-1945 йиллардаги уруш қатнашчилари ва имтиёзлар жиҳатидан уларга тенглаштирилган шахслар, 18 ёшдан кичик ходимлар, умумтаълим муассасаларида ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқиётган ходимлар ва бошқалар киради.

Йиллик таътил ишлаётган эркак кишига рафиқасининг ҳомиладорлиги ва туғиш пайтидаги таътили даврида берилиши мумкин.

Иш берувчи билан ходимнинг келишувига биноан график бўйича таътил вақти ўзгартирилиши мумкин.

Йиллик таътил вақтинча меҳнатга яроқсизлик даврига ёки ҳомиладорлик ва туғиш бўйича таътил вақтида бошланадиган ҳоллар, ёхуд йиллик таътил ўқув таътилига тўғри келиб қолган тақдирда ходим таътилни бошқа вақтга ўтказиш ёки чўзиш ҳуқуқига эга бўлади.

Агар таътилдан фойдаланилишига монелик қилувчи сабаблар таътил бошлангунича юзага келса, у ҳолда ходим билан иш берувчининг келишувига биноан таътилдан фойдаланишнинг ягона муддати белгиланади.

Бундай ҳолларда ходим иш берувчини таътилдан фойдаланишга монелик қилувчи сабаблар юзага келганлиги тўғрисида хабардор қилиб қўйиши керак.

Ишлаб чиқариш хусусидаги сабабларга кўра жорий йилда таътилни тўла бериш мумкин бўлмаган алоҳида ҳолларда ходимнинг розилиги билан таътилнинг 12 кундан ортадиган қисми кейинги иш йилига ўтказилиши мумкин ва шу муддатдан ундан албатта фойдаланилиши керак.

Таътилдан чақириб олишга фақат ходимнинг розилиги билангина йўл қўйилади. Шу муносабат билан таътилнинг фойдаланилмай қолган қисми ходимга мазкур иш йилининг бошқа вақтида берилиши ёки кейинги иш йили учун бериладиган таътилга қўшилиши керак.

Маъмуриятнинг таътил тугагунича ишга чиқиш тўғрисидаги фармойишини бажаришнинг ходим томонидан рад этилиши (бу рад этишнинг сабабидан қатъий назар) меҳнат интизомининг бузилиши сифатида қаралиши мумкин эмас.

Ходимни ишдан чақириб олиш тўғрисидаги буйруқда таътилнинг қолган қисми бутунича қачон берилиши кўрсатилиши зарур.

Йиллик таътил ходимнинг вақтинча ишга яроқсизлиги чоғида у давлат ёки жамоат мажбуриятларини бажараётган ва қонунда кўзда тутилган бошқа ҳолларда, бошқа муддатга кўчирилиши ёки узайтирилиши мумкин.

Ходим таътилда бўлган пайтида касалланиб қолган тақдирда таътил меҳнатга яроқсиз кунлар миқдорида чўзилиши керак ёки иш берувчи билан келишган ҳолда бошқа муддатга ўтказилади. Бунда қандай таътилдан (асосий ёки қўшимча) фойдаланилаётганлиги касаллик варақаси бўйича ҳақ тўланиши ёхуд тўланмаслигининг аҳамияти йўқ.

Ходимнинг вақтинча ишга яроқсизлиги йиллик таътил бошлангунича юзага келса, у ҳолда ходим билан иш берувчи ўртасидаги келишув бўйича таътилнинг янги муддати белгиланади.

Қонунчилик ходимнинг ўзи ва иш қобилиятини вақтинча йўқотган тақдирда таътил чўзилиш ёки бошқа вақтга кўчирилишини кўзда тутади. Шунинг учун кўрсатилган вақтда оиланинг бемор аъзосига қараб турганлиги учун касаллик варақасига эга бўлса ҳам таътил узайтирилмайди ва бошқа вақтга кўчирилмайди.

Агар йиллик таътил даврида аёлнинг ҳомиладорлик ва туғиш учун таътил вақти бошланса, бу ҳолда унга касаллик варақаси берилади. Йиллик таътилнинг фойдаланилмасдан қолган кунлари аёлга юқорида кўрсатилган кейинги таътилнинг тугаши билан ёки аёлнинг хоҳишига биноан бошқа вақтда берилиши керак.

Ходимнинг хоҳишига кўра, унинг ёзма аризаси асосида таътилни қисмларга бўлишга йўл қўйилади. Бунда қисмлардан бири 12 иш кунидан кам бўлмаслиги керак.

Қонун йиллик таътилга тўланадиган маблағ ходимнинг ўртача ойлик иш ҳақидан кам бўлмаган миқдорда ҳақ тўланишини кафолатлайди.

Таътил учун тўланадиган ойлик ўртача маош ҳисоб-китоби ҳисобга кирадиган даврда тариф бўйича белгиланган ойлик маош ёки мансаб маошидан келиб чиқиб, ҳисоб-китоб даврида тариф ёки мансаб маошида белгиланган иш ҳақидан ортиқ маблағнинг 1\12 қисмига кўпайтириш йўли билан амалга оширилади. Уларга кунбай маош, мукофотлар, устамалар, қўшимчалар ва ижтимоий суғурта бўйича бадаллар ундириладиган бошқа тўловлар киради.

Н.ЕФИМОВА,
Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашининг меҳнат ҳуқуқи нозири.

Кураш

ЁШ ПОЛВОНЛАР БЕЛЛАШДИ

Қорақалпоғистон Халқ таълими вазирлигига қарашли спорт мактаблариаро эркин кураш бўйича мусобақалар бўлиб ўтди. Унда 15 та туман ва шаҳарлардан 1981-82 йилларда туғилган 50 га яқин полвонлар қатнашди.

Қизғин беллашувларда Хўжайли шаҳридан Эсер Сарибоев, Такен Кўжикбоев, Жамбил Эскаев, нукуслик Илёс Турсинбоев, Алишер Турахоновлар ўз вазнлари бўйича ғолиб бўлишди.

Жамоалар орасида Нукус шаҳри вакиллари биринчи ўринни эгаллада. Хўжайлилик ёш полвонлар иккинчи ўрин билан кифояланди.

Ғолиблар Таълим вазирлиги, касабақўм ва спорт қўмитасининг совғалари билан тақдирланди.

Абду РАҲМОН,
«Ишонч» мухбири

НАВРЎЗ ОЛАМНИ СОЗ АЙЛАР

(Давоми. Боши 1-бетда)

тароватি чорламоқда. Ўлкамизда баҳор нафаси уфураяпти. Оламга жон кириб, борлиқни турфа чечакларнинг муаттар ҳиди тутиб кетди. Она табиат гўё янгидан туғилгандай. Бутун борлиқ, поёнсиз далалар, боғ-роғлар ўзгача либос, ўзгача тароватда. Қир-адирлар жамоли кўзни қувонтиради. Саҳий тупроқ бағридан типирчилаб, энтикиб майсалар униб чиқмоқда.

Шовиллаб оқаётган анҳор лабларидаги кўк ялпиз, тўда-тўда бўлиб очилган бинафшалар ҳар бир дилни мафтун этади.

Булар - Наврўзнинг орази, гулгун чеҳраси, саодатли ўлкамизнинг баҳори.

Дилларда бир олам қувонч, чеҳраларда табассум, ҳамма жойда шодиёналик, тўй-тантана, баҳор байрами, она табиатда янги ҳаёт байрами. Уни бутун жонли мавжудот, бутун табиат орзиқиб кутади. У нур тантанаси ва булбул навоси байрами, қалдирғоч парвози, шилдироқ сув овози ва тоғу далалар ясанган бахмал кўкат ҳамда чечаклар нози байрами.

Наврўз байрами ғоят қадимий ва оммавийдир. Уни Шарқ ва Марказий Осиё халқлари қувноқ меҳнат ва навқиронлик, бахтиёрлик рамзи сифатида жуда қадим даврдан буён байрам қилиб келмоқдалар.

Наврўз форсча сўз бўлиб, нав-янги, рўз-кун, янги кун демакдир. Ўнинчи асрда яшаб ижод этган тарихчи Абу Бакр Муҳаммад ибн Жаъфар Наршахий ўзининг «Бухоро тарихи» асарида қадим аждодларимиз 4000 йилдан буён Наврўзни йил боши сифатида сайл қилиб, нишонлаб келаётганликларини қайд қилиб ўтади.

Аслида Наврўз илми-нужум қонуниятлари билан боғлиқ ҳодисадир. Негаки, 21 мартда кеча ва кундуз тенглашади, сўнгра кунлар аста-секин узаяди. Қуёш Ҳамал буржига қадам қўяди. Офтоб бутун табиатни ўзининг илиқ нури билан қиш уйқусидан уйғотади. Миришкор аждодларимиз ерга уруғ қадаб, деҳқончиликка киришиб, вақтни зўр эҳтирос билан кутиб олиб, унинг шарафига шодиёналар ташкил этганлар.

Кўкатлардан турли таомлар тайёрлаганлар. Кўм-кўк ўт-ўланлар билан қопланган тепаликларга, боғ-роғларга сайлгоҳларга чиқиб турли ўйинлар билан машғул бўлганлар, хушчақчақ суҳбатлашганлар. Кексаларга совға-саломлар улашиб, марҳумларни хотирлашганлар, ҳовли-жойларни орасталаб, яхши ният билан кўчатлар ўтказишган. Қадимий баҳор байрами диёримизда янгича мазмун касб этмоқда.

Аждодларимиз нишонлаб келган Наврўз байрами ҳамманинг севимли байрами ҳисобланади. Бобокалонимиз, буюк мутафаккир олим Абу Али ибн Сино айтганидек, Наврўз - гулбаҳорнинг доҳил айёмига айланди. Ҳа, жисмдаги қонлар бу кунда бир меъёрда юра бошлайди, чеҳралар гулгун очилиб қалб далани қўмсайди.

Наврўзи айёмга етишмоқ учун
Қалбларда тўлғонди ширин ҳиссиёт.
Бойчечакни суртиб нурбахш кўзларга,
Нуроний кексалар севинар беҳад.

Ҳозирги кунда халқимиз ўтмиш авлодлардан мерос қолган бу анъанани баҳор, меҳнат, бахт ва ёшлик байрами сифатида кенг нишонлайдилар. Чунки, халқимиз азалдан баҳор фаслини ўзгача меҳр, ўзгача ҳуррамлик билан табиатнинг уйғониш рамзи сифатида мадҳ этиб келади.

Ўлкамизга Наврўзи олам келди. Бу айём ўлкамиз ҳуснига-ҳусн, файзига-файз, қалблар сururига - сурур қўшиб, янги тарона ва шодлик билан одим ташлаяпти. Мовий осмон беғубор, унда арғимчоқ солиб турналар баҳор мадҳини куйлаб учмоқда. Кўчаларни тўлдириб сайргоҳларга одимлаётган кишиларнинг гулгун чеҳраларида Наврўз қувончи барқ уриб турибди. Тандирларда турли хил баҳор кўкатлари қўшилиб сомсалар, нонлар ёпилаяпти.

Ана шундай улуғ айёмда миришкор деҳқонларимиз яхши ният билан ер ойнасига уруғ қадамоқдалар. Ватанимиз бўйлаб ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишлари тобора авж олмоқда. Бугун меҳнат шодиёналари Наврўз сайли билан уйғунлашиб кетди.

Боғлар жамолига тўймай боқар кўз,
Бугун бахт ва баҳор таърифида сўз,
Дилни сурур билан тўлдирган байрам -
Гул фасли муборак айёми Наврўз!

Меҳнат, навқиронлик, жўшқин ҳаёт ва гўзаллик байрамингиз муборак бўлсин, азиз дўстлар!

Рашид БОЙТУЛЛАЕВ.

Мулоҳаза ва мушоҳада

ИЖРОЧИНИНГ ИМКОНИ КЕНГАЙСИН

Республикамиз янги фуқаролик Процессуал Кодексига амал қила бошлаганига икки ойдан зиёд вақт ўтди. Авваломбор у жамиятдаги ҳуқуқий муносабатларни тўғри йўлга қўйишда жуда катта ва дадил қадам бўлди. Янги Кодекс қўлланила бошлагандан сўнг унинг қулай ва ожиз томонлари тажрибада кўзга ташланиб қолаётир. Албатта, қонун муҳокама этилмайди- бажарилади. Лекин мустақилликнинг ўтиш жараёнида ҳар қандай ҳужжатлар ҳаётий талабдан келиб чиққан ҳолда эҳтиёжга қараб такомиллаштириб борилиши табиий. Камина Кодекснинг тўртинчи, яъни суд қарорларининг ижроси бўлими юзасидан айрим фикрларни билдириб ўтмоқчиман. Эҳтимол келгусида, Кодексни қайта кўриб чиқиш чоғида, бу фикрларимиз ҳисобга олинар.

Аввааломбор бўлимнинг бор— йўғи 15 моддадан иборатлиги бу жараённи ҳар томонлама қамраб олишга ожизлик қилаётгандек. Гарчи суд қарорлари, ташкилот ва мансабдор шахсларга фармойиш бериш ваколати судяга берилган бўлса-да бу иш ижрочининг ҳаракати билан якун топади. Шундай экан Кодексда суд ижрочиси талабларининг мажбурийлиги назарда тутилиб, қарздорларнинг иш ҳақларидан ва унга тенглаштирилган тўловлардан ундириладиган суммалар миқдорини белгилаш, уларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини кафолатлаш мақсадида суд ижрочилари ҳаракатлари устидан шикоят қилиш тартиб ва муддатлари кўрсатилиб ўтса мақсадга мувофиқ бўларди. Дарвоқе, бу нарса эски Кодекснинг 346, 404, 433 моддаларида ифода этилган эди.

Янги таҳрирдаги Кодексда суднинг уйдан кўчириш ҳақидаги қарорларини ижро қилиш тўғрисида моддалар мавжуд эмас. Ваҳоланки, бундай мазмундаги қарорларни ижро этиш энг оғир, мураккаб жараёнлардан бири бўлиб, унга ички ишлар идоралари маҳалла қўмитасини қонуний ҳолатида жалб этишга тўғри келади. Тўғри, бундай ҳолатлар адлия вазирлигининг «Ижрони юритиш» қўлланмасида кўрсатилган, аммо бу қўлланма қонун эмас, балки қонун ости ҳужжати бўлиб, фақат адлия вазирлиги органлари учун норматив кучга эгадир.

ТИРКАШ ИСОҚОВ,
3-даражали юрист.

Келгуси йил маънавий қадриятларимизнинг энг кўҳна ёдгорликларидан бири «АЛПОМИШ» достонининг минг йиллиги нишонланади. Ушбу мерос умумтуркий оғзаки ижодиёт дурдоналаридан бўлиб, уларни ўзанлар, жировлар, ровийлар ҳамда бахши ва достончилар ўз хотираларида асраб-авайлаб бизнинг давримизгача етказиб келганлар.

«АЛПОМИШ» ДОСТОНИНИНГ МИНГ ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ДОСТОНЧИЛИК МУШТАРАКЛИГИ

Умумтуркий достончилиги жуда қадимий, бой мураккаб ва айни чоғда муштарак адабий-мусиқий воқелик эканлиги адабиётшунослик ва санъатшуносликда ўзбек ҳамда озарбайжон олимлари томонидан аллақачон ёритилган. Кўпчилик тарихчи ва санъатшунос мутахассислар Хоразм ва Кавказда тор, соз (гармон), сантур, буломон, занг, даф каби чолғулар ҳамда уларнинг номланиши, «Лазги», «Ганжи Қорабоғ» ва бошқа шуларга ўхшаш куй ва қўшиқларнинг келиб чиқишининг туб сабаблари Хоразм ва Ширвон мамлакатлари халқларининг тарихан узун маданий яқин алоқалари мавжуд бўлганлигини таърифлайдилар. Бу бежиз эмас. «Мен туғилмасимдан юз йил бурун Амударё ўз ўзагини ўзгартириб Сир (Орол)га қуйила бошлаган, ундан олдин Хазор денгизига қуйилиб Озарбайжон билан Хоразм орасида сув орқали борди-келди алоқалари ривожланган эркан» дейди Абулғозихон ўзининг «Шажарайи турк» китобида. Табиийки, бундай маданий алоқалар натижасида маънавият, маданият ва санъатнинг барча турларида ўхшашлик ва яқинлик пайдо бўлади.

Бахшилар ва ошиқлар санъатининг ўхшашлик томонларини баъзи мулоҳазалар орқали қисқача таққослайдиган бўлсак, озар ва ўзбек достонлари қаҳрамонларининг номланишидан тортиб воқеалар ривожи, асарнинг композицион тузилиши, ачими, ижобий ва салбий образларнинг муносабатлари ҳамда бошқа жиҳатларини бир-бирига жуда яқинлигини гувоҳи бўламиз.

Аслида Бахши ва ошиқлар санъатининг туб илдизлари қадимги туркий халқлар ўзанларига бориб тақалади. (Ўзан - ўзиб кетган, олдинда борувчи, илғор фикрли). Ошиқлар ва бахшилар эса ана шу ўзанларнинг бадиҳагўйлик анъаналари муҳитида шаклланган халқ ижодкорларидир.

Кўпчилик олимлар «Ошиқ» сўзини кавказ халқларига араблардан кириб келган деб ҳисоблашади. Баъзи озарбайжон ва туркшунос олимлар эса бу ибора IV-V асрларда ҳам мавжуд бўлганлигини ва унинг асосий ўзаги қадимги туркий «ОШ», ош-и-ла-моқ, ҳазм қилдирмоқ, (ўз фикрини, мақсадини, хоҳишини) сингдирмоқ деган маъноларни билдиради. Шунингдек, АШУЛА сўзининг ўзаги ҳам Ош-и-лаш, (терини ошлаш, туз ва ишқорни едириш, ош бўлсин ҳазм бўлсин) сингдириш маъноларини англатишини таъкидлашади. Бизнингча ҳам бирдан-бир тўғри фикр шу бўлса керак. Чунки бахши сўзининг маърифатчи, устоз маънолари арабча Ошиқ - севувчи, яхши кўрувчи маъноларига қараганда юқорида таърифланган ошиқ иборасига кўпроқ ҳамоҳангдир.

Достонларни бошлаш жараёни озар ошиқларида ўзига хос бўлиб, улар «Устоднома» деб аталадиган қўшиқларини достонларга дебоча қиладилар. Тингловчилар эса мазкур устоднноманинг сўзи ва созидан ўша ошиқнинг қайси мактабда таълим олганлиги ва кимнинг шогирди эканлигини билиб оладилар. Хоразм Ширвоний услубида ҳам кўпинча Мулла Ғойиб, Махтумқули, Эшвой, Матниёз Гўржа ва бошқа устозлар қўшиқларини Нома боши ёки Достон мухаммаслари сифатида қўллайдилар ва бу жиҳатдан достонларни бошланиши бахши ва ошиқларда ўхшашдир.

Ўзбек достон номаларида Ҳанг ва Хониш атамалари мавжуд бўлиб, улар шеър ҳижолари, туроқлари ёки бандлари орасига унлилар ва сўз бўғинлари қўшиб, тўлдириб айтиш орқали куй жумлаларининг бўш қолиши мумкин бўлган жойларини тўлиқ ижро этиш учун хизмат қилади. Озарбайжон достон қўшиқларида ҳам худди шунга ўхшаш вазифаларни бажарувчи «Зангулей» ва «Зумзума» атамалари мавжуд.

Маълумки, ўзбек достончилик мактабларида номаларнинг номланиши ҳар хил бўлиб, уларнинг миқдорлари ҳам турличадир. Масалан, Хоразм Ширвоний услубида 72, Эронийда 32, Сурхон-Шеробод Қамай мактабида 64, Самарқанд Нурота-Қўрғон мактабида 20 номани ташкил қилади. Озарбайжон достонларида эса 193 та «Саз куй»лари бўлиб, уларнинг баъзиларини «Бахши куй» ва достон «Нома»ларининг номлари билан ўхшашлиги, воқеалар ривожининг мос келадиган жойларида қўлланилиши ва бошқа жиҳатлари билан айнанлиги ҳам аҳамиятлидир.

Озарбайжон ошиқлари ўз созларини таълим олган мактаблари анъаналарига мувофиқ «етти калитли» баландликда созлайдилар ва бу калитлар қуйидагича номланади: Дилгам, Урфони, Умумий, Мисри, Девони, Чўпон-баёти, Жанги.

Бахши ва ошиқларга жўр бўлувчи чолғулар илк ўзанлар давридан мавжуд бўлган ва достон, ҳимоя, эртак ҳамда афсоналар дастлаб қўбиз жўрлигида куйланган. Қўбизнинг ясалиши тўғрисида турли афсоналар тўқилган бўлиб, шулардан бирида қўбиз Дада Қўрқут томонидан шайтонлар суҳбатини эшитгандан кейин ясалгани ҳақида айтилади. Кейинчалик эса барча туркий халқлар достончиларининг жўрнавоз чолғулари асосан икки торли тирнама асбоб сифатида шаклланган. Масалан, ўзбекларда дутор, дўмбира, XII асрга келиб озарбайжонларда «Жуфт саз» ёки «Гўлтуқ саз» деб номланган. Ўша даврларда маданий алоқаларнинг ривожланганлиги туфайли чолғу асбобларининг ҳам бир-бирига ўтиб юриши ёки машҳур усталарнинг турли халқлар чолғу асбобларини ясаши одатий бир ҳол бўлган. Фикримизнинг далили сифатида Мулло Ғойиб қаламига мансуб «Соз дуторим» деб аталадиган бир шеърни келтирамиз. Унда Ширвонлик Уста Бодомга дутор тузатиш учун буюртма бераётган бахши ўз талаб ва истакларини баён қилган. Бу шеърда бахши ва ошиқларнинг рамзий алоқалари акс этган. (Гўрўғли Султон тилидан айтилган)

Биздан салом айтинг уста Бодома,
Биза бир соз атсин, балли соз атсин.
Мевали оғочдан бўлсин мудоми,
Сопи манақ-манақ холли соз атсин.

Дастасина доқсин ўн икки парда,
Овозаси чиқсин қишлоқ шаҳарда,
Чиртилганда булбул йиғлаб саҳарда,
Гулнинг панжасиндин қонли
соз атсин.

Пардани жойиннан билиб боғласин,
Чўкма қопқоғини яхши доғласин,
Дардлашганда бизнинг билан
йиғласин,
Одамдин сўйловчи жонли соз атсин.

Янграганда жумла жаҳон инграғай,
Одам тугул қурт-қумурсқа тинглағай,
Ҳар бир жонзот жонг сасини
англағай,
Сулаймондин уч минг тилли
соз атсин.

Бир тоғ ўссин чертган одам кўкраги,
Дол эшилсин икки тори-ипаги,
Зарли индай кўзни олсин папаги,
Бейиш товусиндай рангли соз
атсин.

Ҳар бир ошиқ ола билмас қўлина,
Ҳар бир нодон тушина билмас
тилина,
Сумматин ўхшатиб Ақча галина,
Шоҳсанамдай инжа белли соз
атсин.

Овоз барса зор титрасин эр
Аллар,
Фарёд чексин Мажнун, Тоҳир,
Ғариблар,
Мақтовина товўлмасин тарипелар,
Хоразмда якка сонли соз атсин.

Гўрўғлибек ҳаволасин Ғир билан,
Зўвра юлдуз им қоқишсин ер билан,
Бахшилардан Ошиқ Ойдин Пир
билан,
Кужоқлашиб гўришарли соз атсин.

Озарбайжон ва Ўзбек халқ достонларининг мусиқий хусусиятларини, бахшилар ва ошиқлар санъатини қиёсий ўрганиш, Алпомиш достонининг 1000 йиллик тўйи муносабати билан бошқа туркий халқларнинг шундай меросини чуқур ўрганиш олдимизда турган долзарб вазифалардан биридир.

Ботир МАТЁҚУБОВ,
Маданият ишлари вазирлиги Истиқболни белгилаш, услубият ва ахборот республика марказининг директори, санъатшунослик фанлари номзоди.

НАВРЎЗ АЙЁМИНГИЗ МУБОРАК БЎЛСИН!

«Тошкент вилоят трансэкспедицияси» ҳиссадорлик корхонаси жамоаси ва акциядорлари Ўзбекистон меҳнаткашларини, шу жумладан, барча автотранспорт ҳайдовчиларини, йўловчиларни баҳор байрами- Наврўз билан чин дилдан табриклайдилар. Ҳаммангизнинг оилангиз доимо соғу саломат, тинч-хотиржам, бахтли турмуш кечиришига, йўлларингиз бехатар бўлишига тилакдошмиз.

Корхона жамоаси меҳнаткашлар юкини енгил қилиб, манзилга эсон-омон етказиб беришга ҳамиша тайёр.

Спорт Спорт Спорт Спорт Спорт

АССАЛОМ, ФУТБОЛ!

Ниҳоят минг-минглаб ўзбекистонлик футбол мухлислари орзиқиб кутган кунлар ортда қолди. Эртага олий табақа жамоалари VII миллий чемпионат ўйинлари бошланади. Ҳа, эртага юртимизда катта футбол байрами.

Ортда қолган олти мавсум кўплаб истеъдодли футболчиларни кашф этди. Янги жамоаларни юзага чиқарди. Йилдан йилга чемпионат ўйинлари қизиқарли тус олмоқда. Футбол соҳасида унча кўзга кўринмаған Қашқадарё, Хоразм, Сурхондарё, Навоий вилоятларининг жамоалари ҳам бугун кучлилар қаторидан ўрин олишмоқда. Бу йил жамоалар таркибида ўзгаришлар катта. Биров кетган,биров келган.

Мамлакатимизнинг кучли жамоаларидан бири - «Дўстлик» таркибида ҳам анча ўзгаришлар юз берди. Р.Шоймардонов ва О.Пирматов «Пахтакор»га, ўтган мавсумнинг энг зўр тўпурари Ж.Ирисметов эса Грециянинг «Панатинаикос» жамоасига ўтиб кетишди. Уларнинг ўрнига МҲСК дан С.Аҳмедов, А.Маъруфалиев, У.Асанбоевни, «Чилонзор»дан Ш.Шарипов, «Навбаҳор»дан О.Шацкихни қабул қилишди. Жиззахнинг «Суғдиёна» жамоасини ҳужумчилар Т.Абдулманов, Ё.Ёралиев, дарвозабон Т.Ўрозов, ҳимоячилар В.Ли, Р.Аҳмедов, Штанько тарк этишди. Ушбу жамоада ўтган йили тўп сурган Қ.Алиқулов «Самарқанд» жамоасига таклиф қилинди. Яна маҳоратли ўйинчилар «Чилонзор»дан Ш.Жабборов, А.Жданов, «Трактор»дан Н.Насриддиновлар ҳам»Самарқанд»таркибида ўйнайдилар. Шу билан бирга бу мавсумда жамоа таркибида В.Урягаев ва У.Усмондиёров ҳам тўп суришади. 6-миллий чемпионатимизда анча суст ўйнаб мухлисларни бироз ранжитган Тошкентнинг «Трактор» таркибида янги бош мураббий фаолият кўрсатмоқда. У 9 йилдан бери шу жамоада тўп сураётган фахрий ўйинчи Равшан Хайдаровдир. Ёрдамчи мураббий бўлиб эса мамлакат олимпия терма жамоасига устозлик қилган Мирзоҳид Ғуломов келиши кутилмоқда. Жамоани Ю.Шейкин, В.Ложков, П.Силин, С.Цирин, Ю.Хвостунов, Н.Насриддинов тарк этишди. В.Суровцев, С.Баканов, Х,Мирхамидов, А.Дьяков, Д.Шульга, Б.Мусабоев ва Б.Қодиров каби ёш маҳоратли ўйинчилар «Трактор» жамоасининг асосини ташкил қиладилар. «Пахтакор»да ўтган мавсумда фаол тўп сурган М.Тўрахўжаев Хоразм вилоятининг «Хоразм» жамоасида тўп суради.

Юртимизнинг моҳир ўйинчилари бу мавсумда хориж жамоаларида ҳам тўп тепишади. Чунончи, бу йил «Легионер»ларимиз сафига А.Фёдоров (ЦСКА Москва), Н.Ҳасанов («Спартак» Москва), А.Саюн («Торпедо - Лужники» Россия), С.Лебедев, С.Андреев, Р.Дўрмонов («Крилья Советов» Самара), Ж.Ирисметов, С.Атоян (Греция), Д.Батинков («Тюмень» Россия) каби футболчиларимиз қўшилаяпти. Хорижда орттирилган тажриба терма жамоамизнинг бир қисмини ташкил этувчи мазкур чипор тўп усталари учун фойдадан холи бўлмайди.

Насиб бўлса, VII миллий чемпионатимиз ҳам қизиқарли ўтиши кутилмоқда. Чунки, жамоаларнинг мавсумолди тайёргарлик ўйинлари ҳар йилгидан ҳам мазмунли ва ишчанлик руҳида ўтказилади.

Дониёр ЮСУПОВ.

1998 йил чемпионат ўйинларининг жадвали
(Биринчи давра)

1-тур
18 март (чоршанба)
1.»Навбаҳор» (Наманган)- «Пахтакор» (Тошкент)
2.»Зарафшон» (Навоий)- «Насаф» (Қарши)
3. «Металлург» (Бекобод) - «Дўстлик» (Тошкент вилояти)
4. «Хоразм» (Урганч)- «Трактор» (Тошкент)
5. «Сурхон» (Термиз)-»Нефтчи» (Фарғона)
6. «Суғдиёна» (Жиззах) - «Андижон» (Андижон)
7. «Бухоро» (Бухоро) - «Темирйўлчи» (Қўқон)
19 март (пайшанба)
8. «Косонсой» (Косонсой)- МҲСК (Тошкент)

2-тур
22 март (якшанба)
9. «Пахтакор» - «Темирйўлчи»
10. «Андижон»-»Бухоро»
11. «Нефтчи»-»Суғдиёна»
12. «Дўстлик»- «Хоразм»
13. «Насаф»- «Металлург»
23 март (Душанба)
14. МҲСК - «Зарафшон»
15. «Навбаҳор»- «Косонсой»
24 март (сешанба)
16. «Трактор»-»Сурхон»

3-тур
28 март (шанба)
17. «Косонсой»-»Пахтакор»
18. «Зарафшон»-»Навбаҳор»
19. «Металлург»-МҲСК
20. «Хоразм»-»Насаф»
21. «Сурхон»-»Дўстлик»
22. «Суғдиёна»-»Трактор»
23. «Бухоро»-»Нефтчи»
24. «Темирйўлчи»-»Андижон»

4-тур
3 апрель (жума)
25.»Трактор»-»Бухоро»
4 аперль(шанба)
26. «Пахтакор»-»Андижон»
27. «Нефтчи»-»Темирйўлчи»
28. «Дўстлик»-»Суғдиёна»
29. «Насаф»-»Сурхон»
30. «Навбаҳор»-»Металлург»
5 аперал (якшанба)
31. «Косонсой»-»Зарафшон»
32. МҲСК - «Хоразм»

5-тур
12 апрель (якшанба)
33. «Зарафшон»-»Пахтакор»
34. «Металлург»-»Косонсой»
35. «Хоразм»-»Навбаҳор»
36. «Сурхон»- МҲСК
37. «Суғдиёна» - «Насаф»
38. «Бухоро»-»Дўстлик»
39. «Темирйўлчи»-»Трактор»
40. «Андижон»-»Нефтчи»

6-тур
18 апрель (шанба)
41. «Пахтакор»-»Нефтчи»
42. «Дўстлик»-»Темирйўлчи»
43. «Насаф»-»Бухоро»
44. «Навбаҳор»-»Сурхон»
45. «Зарафшон»-»Металлург»
19 апрел (якшанба)
46. «Косонсой»-»Хоразм»
47. МҲСК - «Суғдиёна»
20 апрель (душанба)
48. «Трактор»- «Андижон»

7-тур
26 апрель (якшанба)
49. «Металлург»-»Пахтакор»
50. «Хоразм»-»Зарафшон»
51. «Сурхон»-»Косонсой»
52. «Суғдиёна»-»Навбаҳор»
53. «Бухоро»- МҲСК
54. «Темирйўлчи»-»Насаф»
55. «Андижон»-»Дўстлик»
56. «Нефтчи»- «Трактор»

8-тур
2 май (шанба)
57. МҲСК - «Темирйўлчи»
58. «Дўстлик»-»Нефтчи»
59. «Косонсой»-»Суғдиёна»
60. «Зарафшон»-»Сурхон»
61. «Металлург»-»Хоразм»
62. «Насаф»-»Андижон»
3 май (якшанба)
63. «Пахтакор»-»Трактор»
64. «Навбаҳор»-»Бухоро»

9 тур
9 май (якшанба)
65.»Хоразм»-»Пахтакор»
66. «Сурхон»-»Металлург»
67. «Суғдиёна»-»Зарафшон»
68. «Бухоро»-»Косонсой»
69. «Темирйўлчи»-»Навбаҳор»
70. «Андижон»- МҲСК
71. «Нефтчи»-»Насаф»
72. «Трактор»-»Дўстлик»
13 май (чоршанба)
ЎЗБЕКИСТОН КУБОГИ 1-БОСҚИЧ 1/16 ФИНАЛ

10-тур
17 май (якшанба)
73. «Пахтакор» - «Дўстлик»
74. «Насаф»- «Трактор»
75. «Косонсой»-»Темирйўлчи»
76. «Зарафшон»-»Бухоро»
77. «Металлург»-»Суғдиёна»
78. «Хоразм»-»Сурхон»
18 май (якшанба)
79. МҲСК-»Нефтчи»
80. «Навбаҳор»-»Андижон»

11-тур
24 май (якшанба)
81. «Сурхон»-»Пахтакор»
82.»Суғдиёна»-»Хоразм»
83. «Бухоро»-»Металлург»
84. «Темирйўлчи»-»Зарафшон»
85. «Андижон»-»Косонсой»
86. «Нефтчи»-»Навбаҳор»
87. «Трактор»-МҲСК
88. «Дўстлик»-»Насаф»

12-тур
29 май (жума)
89. «Пахтакор»-»Насаф»
90. «Навбаҳор»-»Трактор»
30 май (шанба)
91. МҲСК - «Дўстлик»
92. «Косонсой»-»Нефтчи»
93. «Зарафшон»-»Андижон»
94. «Металлург»-»Темирйўлчи»
95. «Хоразм»-»Бухоро»
96. «Сурхон»-»Суғдиёна»
3 июнь (чоршанба)
ЎЗБЕКИСТОН КУБОГИ 2-БОСҚИЧ 1/8 ФИНАЛ

13-тур
8 июнь (душанба)
97. «Суғдиёна» -»Пахтакор»
98. «Бухоро»-»Сурхон»
99. «Темирйўлчи»-»Хоразм»
100. «Андижон»-»Металлург»
101. «Нефтчи»-»Зарафшон»
102. «Трактор»-»Косонсой»
103. «Дўстлик»-»Навбаҳор»
104. «Насаф»-МҲСК

14-тур
13 июнь (шанба)
105. «Пахтакор»-МҲСК
106. «Навбаҳор»-»Насаф»
107. «Зарафшон»-»Трактор»
108. «Металлург»-»Нефтчи»
109. «Хоразм»-»Андижон»
110. «Сурхон»-»Темирйўлчи»
111. «Суғдиёна»-»Бухоро»
112. «Косонсой»-»Дўстлик»
17 июнь (чоршанба)
ЎЗБЕКИСТОН КУБОГИ 3-БОСҚИЧ 1/4 ФИНАЛ

15-тур
20 июнь (шанба)
113. «Трактор»-»Металлург»
21 июнь (якшанба)
114. «Бухоро»-»Пахтакор»
115. «Темирйўлчи»-»Суғдиёна»
116. «Андижон»-»Сурхон»
117. «Нефтчи»-»Хоразм»
118. «Дўстлик»-»Зарафшон»
119. «Насаф»-»Косонсой»
120. МҲСК - «Навбаҳор»
25 июнь (пайшанба)
ЎЗБЕКИСТОН КУБОГИ 4-БОСҚИЧ 1/2 ФИНАЛ (БИРИНЧИ ЎЙИН)
30 июнь (сешанба)
ЎЗБЕКИСТОН КУБОГИ 4-БОСҚИЧ 1/2 ФИНАЛ (ЖАВОБ ЎЙИНИ)

Эслатма: учрашув номлари биринчи кўрсатилган жамоалар майдонида ўтади. Ўринбосарлар учрашувлари календарь ўйинларидан бир кун аввал ўтказилади.

МАРКАЗИЙ ОСИЁ ЯНГИЛИКЛАРИ

Яқинда Тожикистон Бош вазирининг биринчи муовини қилиб тайинланган Хожиакбар Тўражонзода матбуот вакиллари билан бўлган учрашувда республика олдида турган вазифалар хусусида тўхталиб, Тожикистон Марказий Осиё иқтисодий иттифоқига аъзо бўлиши лозимлигини билдирган. Шунингдек, у республикадаги барча сиёсий кучлар билан тил топиб ишлаш ниятида эканлигини, жанжаллар фойда бермаслигини айтган.

***

Халқаро инсон ҳуқуқлари маркази Тожикистон Президенти Имомали Раҳмонов номига хат йўллаган. Ушбу хатда марказ яқинда республика Олий суди томонидан Президентга суиқасд қилганликда айбланиб, ўлим жазосига ҳукм қилинган олти кишининг жазосини енгиллатишга ёрдам қилишини сўраган.

***

Қозоғистон ҳукумати Россия ҳукуматини Бойқўнғир космодромидан фойдаланиб 1994 йилдан бери ижара ҳақини тўламаётганликда айблаган. Ўзаро келишувга мувофиқ Россия йилига 114 миллион АҚШ доллари ҳажмида пул тўлаши лозим эди. Бу қарз ҳозир 500 миллион долларни ташкил этади.

***

Яқинда Япониянинг Осоко шаҳрида Марказий Осиё республикаларида муҳожирот масалаларига бағишланган халқаро конференция бўлиб ўтди. Бу анжуманда АҚШ, Австралия, Франция, Туркия, Россия ва Марказий Осиё республикаларидан келган шу масала билан шуғулланувчи олимлар қатнашдилар. Ўзбекистонлик вакиллардан Р.Шаҳобиддинов, Э.Ртвеладзе, Б.Исмоиловлар қилган илмий докладлар иштирокчиларда яхши таассурот қолдирди. Конференция япон олимларининг Марказий Осиё регионига, хусусан Ўзбекистонга қизиқишлари ортаётганлигини кўрсатди.

***

Туркманистон пойтахти Ашгабатда мамлакатдаги нефть ва газ конларини ишга солиш масалаларига бағишланган икки кунлик семинар бўлиб ўтди. Унда жаҳоннинг 25 давлатидан келган халқаро консорциумларнинг 300 вакили иштирок этди. Аниқланишича, республика 21 триллион кубометр газ, 12 миллиард тонна нефт запасига эга бўлиб, ҳозир уларнинг 30 фоизи разведка қилинган экан.

***

Қозоғистон Президенти Н.Назарбоев МДҲ давлат бошлиқларининг Москвадаги учрашуви олдидан Ўзбекистон Қирғизистон Президентлари ва Россия патриархи Алексей IIбилан учрашажаклигини айтган.

АСРИМИЗ «АЖДАҲОСИ»

1492 йил. Бу сана тарих зарварақларида уммонорти қитъасининг кашф этилиши сифатида муҳрланиб қолди. Бу кашфиётнинг соҳиби Христофор Колумб эди. Аммо Колумбнинг яна бир кашфиёти бор эдики, у бугунги кунимиз «аждаҳоси»га айланди. Бу кашфиёт-кунимизнинг оддий эрмакларидан бирри — СИГАРЕТ эди.

Юқорида эслатиб ўтганимиздек, тамакининг асл ватани Америкадир. Шимолий Америка, Мексика ва Гаити оролларида маҳаллий қизил танли аҳоли уни илоҳлари учун ёқишар ва тутунларини ичларига тортишарди. Колумб ва унинг ҳамроҳлари 1511 йилда тамакини «петрус» номи билан Испания ва Португалияга келтиришди. 1560 йили француз элчиси Жон Никот уни Парижга, француз саройига элтди ва бир доривор гиёҳ сифатида экиб ўстира бошлади. Бу ердан Олмонияга, 1605—06 йилларда Усмонли давлатига ва бутун дунёга тарқалди. Таркибидаги заҳарли моддага француз элчиси Никотнинг «шарафига» (доривор гиёҳ дегани учун) «никотин» деб ном берилди.

Сигаретдан келиб чиқувчи зарарлар хусусида бугун бутун дунё гапирмоқда ва бу зарар турларини учга ажратишмоқда: соғлиққа, атрофмуҳитга ва моддий зарарлар.

Америка Қўшма Штатлари Соғлиқни сақлаш ишлари хизмати томонидан таркибида 4000 дан зиёд заҳарли моддаси бўлган сигаретга «барча турдаги наркотик моддалар ичида энг кўп касалликка чалинтирувчи» номи берилди. Қуйида чекишнинг оқибати ҳақидаги эътиборли фикрлар ва тиббий тадқиқот натижаларини диққатингизга ҳавола қиламиз.

● Ўпка ракининг 90 фоизи сигаретдан келиб чиқмоқда.

(Жаҳон Соғлиқни сақлаш ташкилоти)

● Чекувчиларда чекмайдиганларга қараганда ўпка раки билан касалланиш эҳтимоли 15 марта ортиқдир.

(Проф. Н. Сўзан)

● Ўн йил ичида (80-90 йиллар) ўпка раки билан касалланиш эркакларда 50 фоизга, аёлларда эса 26 фоизга кўпайган. Асосий сабабчиси эса-сигарет.

(Док. Аднан Эмекчиўғли)

● Кекирдак раки билан оғриганларнинг 99 фоизи чекувчилардир.

(Проф. Н. Сўзан)

● Чекувчи аёллар чекмайдиганлардан 10 ёш тезроқ кексаймоқдалар.

(Доц. А. Кошклу)

● Чекмаган ҳолда, чекилган муҳитда турувчиларнинг ракка чалиниш эҳтимоли камида 40 фоизни ташкил этмоқда.

(«Ланцет» инглиз тиббиёт журнали)

● Бир дона сигарет инсон вужудидаги 25 мг С витаминини йўқ қилади ва танани бир қанча касалликлар, жумладан, ракка қаршилик кўрсатиш қобилиятини заифлаштириши тажрибаларда исботланган.

(Проф. С. Косай)

● Тадқиқотлар сигарет чекувчиларда 25 ёшдан кейин мия фаолиятида «тушиш» (фалажлик) хавфини ортишини кўрсатмоқда.

(Проф. Фред Плум)

Сабабчиси сигарет бўлган кардиомиорафия касаллигидан, ҳа, фақат касалликдан АҚШда ҳар йили 10 минг киши ҳаётдан кўз юммоқда. АҚШ Атмосфера Тадқиқотлари Марказининг олими доктор Эдуард А. Мартелли тамаки таркибида радиоактив қўрғошин ва полоний мавжудлигини, чекиш вақтида бу радиоактив (альфа нурланишли) парчалар ҳужайрани хароб қилишини аниқлади.

Чекувчиларни текширувдан ўтказиш жараёнида ҳам уларнинг организмидан радиоактив моддаларнинг топилганлиги доктор Мартеллининг сўзини тасдиқламоқда.

● Сигаретнинг сабаби билан юзага келган ўлим воқеалари барча турдаги транспорт аварияларидан содир бўладиган бундай воқеалардан 7 марта кўпни ташкил этмоқда.

(«Ланцет» журнали)

Сигаретдан бир марта ичига тортиб тутун чиқарган киши атмосферага тутун билан бирга 70 мг куюнди ва 25 мг карбон моно-оксид (СО) ис газини чиқаради.

Бўғин томирларининг тўсилиб, қон ўтмай қолиш касалликларига чалинаётганларнинг 90 фоизини чекувчилар ташкил этади. Жиддий тадқиқотлар натижасига кўра жинсий ожиз бўлган эркакларнинг 71 фоизи чекувчилардир. Изоҳ оддий: олатга келувчи қон томирларни сигарет таъсирида қуюлган ва қотган қон тўсиб қўяди ва қон айланишини бузади.

Ўзи чекмаган ҳолда чекилган муҳитда узлуксиз 4 соат ўтирган киши 10 дона сигарет чекканчалик заҳарланади.

Туркчадан Ҳикмат Ёсин тайёрлади.

Бу қизиқ

ЭНГ ҚАДИМГИ КАСАЛЛИК

Мутахассисларнинг айтишича, ҳозир кенг тарқалган касалликлардан бири грипп ҳисобланади. Грипп «аср касаллиги» деб юритиладиган бўлди. Аслида шундаймикан? Маълум бўлишича, бу дардни эслатувчи барча белгилар эрамиздан олдинги 412 йили Гиппократ томонидан ёзиб қолдирилган экан. Демак, грипп бизгача етиб келган касалликларнинг энг қадимгиси ва айтиш мумкинки, кенг тарқалганидир.

ХУШТАК ЧАЛИШ — СОҒЛИҚҚА ЗАРАР

Азалдан-азал хуштак чалиш барча халқларда беодобгарчилик саналган. Бизда хуштак чалган уйдан барака кўтарилади, дейишади. Араблар эса уни шайтоннинг саси, кимки чалса, оғзи 40 кунгача бемаза бўлиб юради, деб ҳисоблайдилар.

75-80 ЙИЛ ЯШАГАН ОДАМ БУ ВАҚТ ИЧИДА:

23 минг литр сўлак, 18 минг литр тер ишлаб чиқаради. 300 миллион марта киприк қоқади, 4 метр узунликдаги тирноқларини олади.

22 тонна таом еб, 33 минг литр суюқлик ичадики, бундан ҳосил бўлган энергия билан 100 кв. метрли уйни 10 йил давомида иситиш мумкин.

Юрак 3 миллиард марта уради, ўпка 720 миллион марта нафас олиб чиқаради.

Шўрчи тумани спортига назар

КЕЧАГИ ДОВРУҒ БИЛАН...

Мамлакатимиз мустақилликка эришгач, спортга эътибор кучайди. Бу борада ҳукуматимиз томонидан амалга киритилган қарорлар, қонунлар борки, спорт ривожига кўмак бўлмоқда. Таассуфки, бу қарор ва кўрсатмаларга ҳамма жойда ҳам бир хилда амал қилинмаётир. Айниқса, Сурхондарё вилоятининг Шўрчи тумани раҳбарияти, жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси мутасаддилари ҳали-ҳали мамлакатимизда содир бўлаётган ушбу ўзгаришларни англаб етмаган кўринишади. Шўрчи халқи юртга довруғ таратган Ҳамза Абдиев, Йўлдош Абраҳматов, Алман Валиев каби кураги ерга тегмаган машҳур полвонлари-ю, олғир чавондозлари билан ҳақли равишда фахрланади. Бир ҳисобда фахрланишга арзийди, ҳам.

Аммо... Бугун Шўрчи спортини яна юқори поғонага олиб чиқадиган ўринбосарлар йўқ. Худди, ана шу масалага ойдинлик киритиш учун Шўрчи туманида бўлиб, мутассади раҳбарлар билан учрашдик.

- Очиғини айтиш керак. Спорт ишлари ўлда-жўлда. Ўтган «Инсон манфаатлари йили»да Шўрчи спортини ривожлантириш учун туман молия бўлимидан атиги 156 минг сўм ажратилди. Бу маблағ туманимиз спортчиларининг турли мусобақаларда қатнашишлари учун йўл сафари харажатларини зўрға қоплади. Имкониятимиз даражасида миллий кураш, дзюдо, енгил атлетика, футбол, волейбол ўйинларини ўтказиб турибмиз. Спортчилар учун зарур кийим-бош ва спорт анжомларини 1992 йилдан бери ололганимиз йўқ. Ушбу даргоҳда 6 йилдан бери ишлаётган бўлсам, асбоб-анжомлар учун бир тийин ҳам ажратилганини билмайман. Бироз қаттиққўллик қилиб, спортчиларимиз бор-буд эски жиҳозлардан фойдаланишмоқда. Ахир, бу аҳволда қандай қилиб туман спортини юксалтирайлик.

Лекин, Шўрчининг кекса полвонлари-ю, чавандозлари билан умр бўйи фахрлансак арзийди. Уларнинг ҳеч бирини эсдан чиқармаймиз,-дейди туман жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси раиси Усмон Иброҳимов.

- Туман спортининг увол-савобини елкасида кўтараман деган вакиллардан яна бири туман болалар ва ўсмирлар спорт мактаби директори Абдураззоқ Жўраев куюнчаклик билан деди:

- Ака, Шўрчи спорти ва спортчилари вақтида зўр бўлган. Бироқ, бугун туманимизда 3 та стадионимиз бор. Бунинг ҳам бири Ш.Рашидов номидаги Шўрчи дон маҳсулотлари ҳиссадорлик жамиятининг «Тегирмончи» футбол жамоасиники. Бири эса У.Дониёров номли жамоа хўжалиги ҳудудида, туман марказидаги «Пахтакор» ўйингоҳи эса 1996 йилнинг феврал ойидан буён таъмирда. Режа бўйича, бу ўйингоҳнинг орқа томонидан теннис корти ҳамда томошабинлар учун минбарлар, шунингдек, спортчилар учун дам олиш хоналари, сауналари билан барча қулайликларга эга бўлган қурилиш туталланиши керак эди. Лекин бу иш ҳалигача охирига етгани йўқ.

- Буни ким амалга ошириши керак?

- Ҳокимликнинг қарори билан тегишли ташкилотлар бириктилган. Бу ҳақда икки маротаба туман ҳокимлигининг 1996 йил 14 февралдаги 108-ҳамда 1997 йил 21 январдаги 19-сон қарорлари бор.

- Ушбу қарорлар юзасидан сизлар нима чора-тадбирлар кўраяпсизлар?

-...

Шўрчи тумани касаба уюшмалари жисмоний тарбия ва спорт жамияти раиси, спорт устаси Сафар Добиловдан туман спортига доир фикрларини сўраганимизда у жумладан шундай деди:

- Нимасини айтасиз, фақат кекса машҳур спортчиларимиз билан фахрланамиз, холос. Туманимиздаги спортнинг аҳволига келадиган бўлсак, ўзингиз гувоҳи бўлдингиз. Туман марказида ўйингоҳ йўқ, ҳисоби. Энди ўзингиз ўйлаб кўринг, қандай қилиб биздан эл оғзига тушадиган спортчилар етишиб чиқсин. Бир ёғи маблағ бўлмаса.

Шўрчи тумани спортининг кечаги довруғи билан яшаётган туман жисмоний тарбия ва спорт қўмитасининг «валломат» раҳбарлари ўз соҳаларини унутиб қўйганга ўхшайдилар. Зеро, бундай иш юритиш спорт соҳасига мутлақо ярашмайди. Президентимиз Фармонлари, туман ҳокимининг қарорлари бир ёқда-ю, амалдаги ижро бир ёқда. Балки Сурхондарё вилоят жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси раиси Холбой Хуррамов бу борада бирон тайин жавоб айтиб қолар.

Рустам ДАВЛАТ,
Сурхондарё вилояти.

Ўзбекистон агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси жамоаси меҳнаткашларни иқтисодий ва ижтимоий ҳимоя қилиш бўлими мудири

Босит Анварович АКБАРОВнинг

бевақт вафот этганлигини билдириб, марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

Бош муҳаррир:
Саидакром САИДВАЛИЕВ

Бош муҳаррир қабулхонаси- 56-25-36
Бош муҳаррир ўринбосари-56-52-89
Масъул котиб - 56-52-78
БЎЛИМЛАР:
Касаба уюшмалари ва иқтисодиёт- 56-82-79. Ахборот ва спорт-56-87-63. Маънавият ва маданият - 56-82-79. Хатлар, оммавий ишлар ва муҳбирлар билан ишлаш-56-85-43.
Тижорат ва ҳуқуқ-56-85-66.
ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Жиззахда - 3-82-18, Наманганда - 6-22-10,
Самарқандда - 35-64-24, Фарғонада - 24-58-43,
Урганчда - 6-03-40, Қаршида - 5-33-71.

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.
Сотувда эркин нархда.
Манзилимиз: 700165,
Тошкент шаҳри, «Бухоро»
(собиқ «Правда Востока») кўчаси, 24-уй.
Нашр кўрсаткичи; 133; 134

Газетага 1994 йил 14 январда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 2 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ